

श्रोत: क्यापिटल नेपाल, २०७५/०३/२३

विद्युत आदानप्रदान सम्बन्धि नेपाल र भारतबीच ६ बुँदे सहमति

विद्युत आदानप्रदान महसुल दरमा प्रतियुनिट ६ रुपैयाँ भन्दा बढि बढाउन नसकिने प्रस्ताव

नेपाल भारत विद्युत आदानप्रदान समितिको बाहै बैठक सम्पन्न भएको छ । पाँचौँ ज्वाइन्ट स्टेयरिड बैठक भारतको नयाँ दिल्लीमा शुक्रबार सम्पन्न भएको हो । बैठकमा नेपालका तर्फबाट नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ र भारतका तर्फबाट सेन्ट्रल इलेक्ट्रोसिटी अथोरिटिका सदस्य प्रकाश मास्केबीच ६ बुँदे सहमतिमा हस्ताक्षर भएको हो ।

खासगरी विद्युत् आदानप्रदान महसुल दरका सम्बन्धमा उत्तर विहार वितरण कम्पनीका तर्फबाट साविक नेपाल भारत विद्युत् आदानप्रदान समिति(पीइसी) दरमा करिव २० प्रतिशत विद्युत् महसुल बढाउने निर्णय नेपालले अस्विकार गरेको छ । हालको दर १३२ केभीमा ५.५५ रुपैयाँ र ३३ केभीमा प्रतियुनिट ६ रुपैयाँ भन्दा बढि बढाउन नसकिने धारणा नेपाल तर्फबाट प्रस्तुत भएको थियो ।

त्यस्तै बुटवल गोरखपुर ४०० केभी क्रसबोर्डर प्रसारण लाइन निर्माण गर्दा नेपाली भूभागमा पर्ने खण्ड नेपालले नै बनाउने र बाँकी भारतले विभिन्न मोडेलमा निर्माण गर्नेबारे छलफल भएको थियो । इनर्जी बैंकिङको विधि र प्रारूप मस्यौदा तयार गरी त्यसलाई अन्तिम रूप दिनेबारे दुवैपक्षबीच सहमति भएको छ ।

टनकपुर सवस्टेशनको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, कटैया-कुशाहा र रक्सौल-परवानीपुर १३२ केभी प्रसारण लाइन डबल सर्किट तान्ने काम, भारतको उत्तर प्रदेश र नेपाल थप ३ ओटा १३२ केभी प्रसारण लाइन निर्माण गर्नेबारे सहमति भएको थियो ।

श्रोत: कान्तिपुर, २०७५/०३/२३

बिजुलीको मूल्य बढाउने भारतीय प्रस्ताव नेपालद्वारा अस्वीकार

विद्युत आयातमा कमी नआउने

बलराम बानियाँ

नेपालले भारतबाट आयात गर्दै आएको बिजुलीको मूल्य बढाउन भारतीय पक्षले राखेको प्रस्ताव अस्वीकार गरेको छ । नेपाल-भारतबीचको विद्युत आदानप्रदान समिति (पावर एक्सचेन्ज कमिटी) को नयाँ दिल्लीमा बिहीबार र शुक्रबार भएको बैठकमा नेपाली पक्षले भारतबाट खरिद गर्दै आएको विद्युतको मूल्य नै पहिल्यै महँगो भएकाले गर्दै त्यसमा वृद्धि गर्न नहुने अडान राखेको हो । भारतका तर्फबाट बिहार विद्युत वितरण कम्पनीले नेपालले आयात गर्ने बिजुलीको मूल्यमा १५ देखि २० प्रतिशत बढाउन प्रस्ताव गरेको छ । भारतबाट नेपाल आयात हुने बिजुलीमध्ये ३ सय मेगावाट बिहार विद्युत वितरण कम्पनीमार्फत आउँछ । नेपालले १३२ केभीको प्रसारण लाइनबाट ८.८८ रुपैयाँ, ३३ केभीबाट ९.६ रुपैयाँ र ११ केभीको प्रसारण लाइनबाट १०.३२ रुपैयाँमा विद्युत खरिद गर्दै आएको छ । बिहार विद्युत वितरण कम्पनीले यी तीन किसिमका प्रसारण लाइनबाट नेपालले आयात गर्ने बिजुलीमा १५ देखि २० प्रतिशत मूल्य बढाउन प्रस्ताव गरेको हो ।

विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ र भारतको केन्द्रीय विद्युत प्राधिकरणका सदस्य प्रकाश मास्केको नेतृत्वमा दुई दिन भएको बैठकमा बिहार विद्युत वितरण कम्पनीको मूल्यवृद्धिको प्रस्तावमाथि छलफल भएको थियो । बैठकमा उत्तर प्रदेश र उत्तराखण्ड राज्यका विद्युत वितरण कम्पनीका अधिकारीसमेत सहभागी थिए ।

नेपालले उत्तर प्रदेशको नानतारा हुँदै नेपालगन्ज भएर १२ मेगावाट र उत्तराखण्डबाट बैतडी र दार्चुला जिल्लामा एक मेगावाट बिजुली आयात गरिरहेको छ । बिहारको बिजुलीको मूल्य बढनासाथ त्यही आधारमा उत्तर प्रदेश र उत्तराखण्डको विद्युतको भाउसमेत बढनुपर्ने अडान भारतीय पक्षको छ । नेपालले १३२ केभीका कटैया-कुसाहा, रक्सौल-परवानीपुर र सुरजपुरा-गण्डक प्रसारण लाइनबाट क्रमशः १८०, ७० र ३० मेगावाट बिजुली आयात गर्दै आएको छ । नेपालले भारतबाट हिउँदयाममा बढीमा ५ सय मेगावाटसम्म बिजुली आयात गर्छ, बाँकी बिजुली भने नेपालले भारतको केन्द्रीय सरकार मातहतका विद्युत व्यापार कम्पनीबाट सोझै आयात गर्ने गरेको छ ।

‘पावर एक्सचेन्ज कमिटीको बैठकमा भारतीय पक्षले बिजुलीको मूल्य १५ देखि २० प्रतिशत बढाउन प्रस्ताव गर्‍यो, हामीले खरिद गर्दै आएको बिजुलीको मूल्य पहिल्यैदेखि महँगो छ, त्यसमा थप बढाउन सकिन्न भनेर हामीले भारतीय प्रस्ताव स्वीकार गर्न सक्तौंनौं भनेर प्रस्ट अडान राख्यौं’ बैठकमा सहभागी विद्युत प्राधिकरणका प्रवक्ता प्रबल अधिकारीले कान्तिपुरसित भने ।

उनका अनुसार बैठकमा मूल्यवृद्धि गर्ने/नगर्नेबारेमा दुवै पक्ष आ-आफ्नो अडानमा रहेपछि कुनै समझदारी हुन सकेन । यसबारेमा तीन महिनापछि हुने पावर एक्सचेन्ज कमिटीको अर्को बैठकमा पुनः

छलफल हुने तय भएको छ । त्यसमा पनि सहमति भएन भने नेपाल-भारत ऊर्जा सचिवस्तरीय 'ज्वाइन्ट स्टेयरिङ कमिटी' को बैठकमा यसबारेमा छलफल हुनेछ । प्राधिकरणका प्रवक्ता अधिकारीले बिजुलीको मूल्य बढाउने/नबढाउने विषयमा समझदारी हुन नसके पनि भारतबाट नेपालले आवश्यक विद्युत आयात गर्न कुनै समस्या नआउने जानकारी दिए ।

पावर एक्सचेन्ज कमिटीको बैठकमा नेपाली पक्षले निकट भविष्यमा निर्माण सुरु हुने 'न्यू बुटवल-गोरखपुर न्यू' नेपाल-भारत अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको 'हवीलिङ चार्ज' (प्रसारण शुल्क) नेपालले वास्तविक उपयोगका आधारमा मात्र तिर्ने प्रस्ताव गरेको छ । भारतले भने यसअघि ढल्केबर-मुजफ्फरपुर अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनमा जस्तै हवीलिङ चार्ज पूरै नेपालले बेहोर्नुपर्ने अडान राखेको थियो । नेपाली पक्षले ढल्केबर मोडेल उपयुक्त नभएको भन्दै वास्तविक उपयोगिताका आधारमा प्रसारण शुल्क तय हुनुपर्नेसहितको मोडालिटी भारतसमक्ष प्रस्ताव गरेको छ ।

भारतले नेपाली प्रस्तावमाथि आन्तरिक छलफल गरेर प्लानिङ, फन्डिङ, हवीलिङ चार्जसहितको मोडालिटी नेपालसमक्ष राख्नेछ, त्यसपछि दुवै पक्ष बसेर त्यसमा सहमति गरिनेछ । भारतसितको दोस्रो अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको नेपालतर्फ २० किमी र भारततर्फ १ सय २५ किमी लामो प्रसारण लाइन निर्माण गर्नुपर्नेछ । ४ सय केभी क्षमताको उक्त प्रसारण लाइन निर्माण गर्न ११ अर्ब ५३ करोड रुपैयाँ लागत लाग्नेछ, जसमा नेपालतर्फ ३ अर्ब २९ करोड रुपैयाँ र भारततर्फ ८ अर्ब २४ करोड रुपैयाँ लाग्नेछ ।

श्रोत: नागरीक, २०१५/०३/२४

बिजुलीको भाउ बढाउने भारतकाे प्रस्ताव

विष्णु बेल्वासे

भारतले २० प्रतिशतसम्म बिजुलीको भाउ बढाउने प्रस्ताव राखेको छ। भारतीय राजधानी नयाँ दिल्लीमा भएको नेपाल-भारत विद्युत् आदान-प्रदान समिति (पिइसी)को बाह्रौँ बैठकमा भारतले उक्त प्रस्ताव राखेको हो। बैठकमा बिहार (उत्तर बिहार विद्युत् वितरण कम्पनी) का तर्फबाट अहिले विद्युत् आदान-प्रदान भइरहेको महसुल करिब १५-२० ले बढाउने प्रस्ताव गरेको बैठकमा सहभागी नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका प्रवक्ता प्रवल अधिकारीले नागरिकलाई बताए। तर, नेपाली पक्षले त्यस्तो प्रस्ताव ठाडै अस्वीकार गरेको जानकारी दिए।

भारतीयले उपयोग गर्नेभन्दा नेपाललाई दिएको बिजुलीको मूल्य सस्तो भएकाले समस्या आएको गुनासो भारतीय पक्षले राखेको नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक तथा बैठकमा नेपालको नेतृत्व गरेका कुलमान घिसिङले नागरिकलाई शनिबार बताए। 'हामीले पनि अहिलेलाई बिजुलीको बढी मूल्य तिर्न नसक्ने जानकारी गरायौं,' उनले भने, 'अहिलेको मूल्य नै हामीलाई महँगो भयो भन्यौं।'

बैठकमा नेपाली पक्षले हालकै १३२ केभी प्रसारण लाइनबाट आयात गर्ने विद्युत्को प्रतियुनिट मूल्य ५.५५ भारतीय रुपैयाँ (८.८८ नेपाली रुपैयाँ) र ३३ केभी प्रसारण लाइनबाट आयात हुने बिजुली प्रतियुनिट मूल्य भारतीय रुपैयाँ ६ (९.६ नेपाली रुपैयाँ) प्रस्ताव गरेको थियो। 'हामीले उक्त दरभन्दा बढी भाउ दिन नसकिने धारणा राख्यौं,' प्रवक्ता अधिकारीले भने, 'महसुल दरमा छलफल गर्न पिइसीको अर्को बैठक तीन महिनाभित्र बस्ने निर्णय भएको छ।' गत बिहीबार र शुक्रबार सम्पन्न पिइसी बैठक र पाँचौँ ज्वाइन्ट स्टेरिड कमिटीको बैठकमा भएका छलफल तथा निर्णयबारे जानकारी गराउँदै प्रवक्ता अधिकारीले भने, 'बुटवल-गोरखपुर ४०० केभीको अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको नेपाली भूभागमा पर्ने खण्ड नेपाल आफैँले बनाउने छ।' भारतीय भूभागमा पर्ने खण्डको सम्बन्धमा जिटुजीलगायत विभिन्न मोडलबारे छलफल भएको जानकारी उनले दिए।

उक्त बैठकले नेपालले प्रस्तुत गरेको १० वर्षीय इनर्जी रिभ्युसन्को नजितालाई समेत अध्ययन गरी भारतको केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले उपयुक्त मोडलहरू प्रस्ताव गरी नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग अर्को बैठक राख्ने निर्णयसमेत गरेको छ।

बटुबल-गोरखपुर ४०० केभीको अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन निर्माण हुन करिब चार वर्ष लाग्ने भएको छ। सुरुका केही वर्षबाहेक नेपालले उक्त लाइन विद्युत् निर्यातका लागि उपयोग गर्ने भनिएको छ। त्यसलाई मध्यनजर गरी लगानीको प्रारूप तय हुनुपर्नेमा नेपाली पक्षले जोड दिएको हो।

बैठकमा नेपालको नेतृत्व प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ र भारतको तर्फबाट भारतको केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणका सदस्य प्रकाश मास्केले गरेका थिए। बैठकमा इनर्जी बैंकको सम्बन्धमा पनि छलफल भएको थियो।

बैठकमा नेपाली पक्षले नेपालको समग्र विद्युत् प्रणाली परिदृश्य प्रस्तुत गरेको थियो। भारतको केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले भारतमा अभ्यास भइरहेको इनर्जी बैंकिङका सम्बन्धमा समेत जानकारी लिई सोको विधि र प्रारूपको मस्यौदा तयार गरी त्यसलाई अन्तिम रूप दिन नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणको अर्को बैठकमा राख्ने सहमति भएको बैठकमा सहभागी ऊर्जा मन्त्रालयका एक अधिकारीले बताए।

यसैगरी, टनकपुर सबस्टेसनको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने सम्बन्धमा पनि छलफल भएको थियो। टनकपुर थप ५० एमभिए क्षमताको ट्रान्सफर्मर जडान गरी हालको ५० एमभिए सबस्टेसनको क्षमता बढाउन भारतीय पक्षले काम अघि बढाइसकेको जानकारी नेपाललाई गराइएको थियो।

कटैया-कुसाहा र रक्सौल-परवानीपुर १३२ केभी प्रसारण लाइनमा दोस्रो सर्किट तान्ने विषयमा छलफल भएको थियो। यसका लागि भारततर्फका सबस्टेसन तथा नेटवर्कको अवस्थाबारे समेत थप अध्ययन गर्नुपर्ने देखिएकाले नेपाल-भारत ज्वाइन्ट टेक्निकल टिमले सो कार्य गरी छैटौं नेपाल-भारत ज्वाइन्ट स्टेरिड कमिटीको बैठकमा पेस गर्ने जानकारी नेपाली पक्षलाई गराइएको थियो।

भारतको उत्तर प्रदेश र नेपालबीच थप तीनवटा १३२ केभी प्रसारण लाइन निर्माण गर्ने विषयमा पनि छलफल भएको छ। धनगढी-पालिया लाइन निकुञ्ज क्षेत्रबाट तान्नुपर्ने भएकाले सम्भाव्य नदेखिएको जानकारी भारतीय पक्षले दिएकोमा उक्त लाइन भविष्यमा दुवै देशबीच विद्युत् आदान-प्रदानका लागि आवश्यक रहेकाले सो उपर पुनर्विचार गर्न नेपाली अधिकारीहरूले अनुरोध गरेका थिए।

यसैगरी, अन्य दुई लाइन सम्पतिया/आनन्दनगर-नैनासिया र नानपाटा-नेपालगन्जका सम्बन्धमा उत्तर प्रदेशका सम्बन्धित निकायमार्फत थप प्राविधिक विवरण लिई विस्तृत अध्ययन पूरा गरी केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले छैटौं ज्वाइन्ट ओर्किड ग्रुप/ज्वाइन्ट स्टेरिड कमिटीको बैठकमा निर्णयका लागि पेस गर्ने निर्णय भएको पनि प्रवक्ता अधिकारी जानकारी दिए।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२४

बिजुलीको भाउ बढाउने भारतको प्रस्ताव अस्वीकार

भीम गौतम

भारतीय पक्षले बिजुलीको भाउ बढाउन गरेको प्रस्तावलाई नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले अस्वीकार गरेको छ । नेपाल-भारत विद्युत् आदानप्रदान समिति (पीइसी)को बैठकमा उत्तर बिहार विद्युत् वितरण कम्पनीले १५ देखि २० प्रतिशतसम्म बिजुलीको भाउ बढाउन गरेको प्रस्तावलाई प्राधिकरणले अस्वीकार गरेको हो । भारतीय पक्षले बिजुलीको भाउ बढाउन गरेको प्रस्तावलाई नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले अस्वीकार गरेको छ । नेपाल-भारत विद्युत् आदानप्रदान समिति (पीइसी)को बैठकमा उत्तर बिहार विद्युत् वितरण कम्पनीले १५ देखि २० प्रतिशतसम्म बिजुलीको भाउ बढाउन गरेको प्रस्तावलाई प्राधिकरणले अस्वीकार गरेको हो ।

नयाँदिल्लीमा बिहीबार र शुक्रबार बसेको विद्युत् आदानप्रदान समिति (पीइसी) को १२ औं बैठक र पाँचौं ज्वाइन्ट स्टेयरिङ कमिटिसँग सम्बन्धित छलफलको क्रममा बिजुली भाउ बढाउने प्रस्ताव राखेकोमा बढाउन नसकिने प्राधिकरण पक्षले धारणा राखेको र यसबारे अर्को बैठक तीन महिनाभित्र बस्ने गरी टुंगो लागेको प्राधिकरणका प्रवक्ता प्रबल अधिकारीले जानकारी दिए । विभिन्न विन्दुबाट आयात गर्ने विद्युत्को परिमाण र भाउ तोक्ने पीईसीको ११औं बैठक ६ वर्षपछि २०७४ साउन २४ र २५ गते दिल्लीमा बसेको थियो । सन् २०११ मा बसेको बैठकले कुनै कारणवश बैठक बस्न नसके यसरी किन्ने विद्युत्को भाउ हरेक वर्ष साढे ५ प्रतिशत बढ्ने सर्त थियो । प्रत्येक वर्ष बैठक बसेर भाउ तोक्ने उल्लेख भएपनि ६ वर्षसम्म बैठक नबस्दा विद्युत्को भाउ आकाशिएको थियो । बढेको भाउमा केही घटाएर गत वर्ष बसेको पीईसी बैठकले प्राधिकरणले विद्युत् खरिद गर्दा ११ केभीमा प्रतियुनिट भार ६.४५ अर्थात् १०.३२ रुपैयाँ, ३३ केभीमा प्रतियुनिट भार ६ अर्थात् ९.६० रुपैयाँ र १३२ केभीमा प्रतियुनिट भार ५.५५ अर्थात् ८.८८ रुपैयाँ कायम गरिएको थियो ।

पहिलाको तुलनामा यो भाउ सस्तो हो तर भारतीय पक्षले फेरि बढाउन प्रस्ताव गरेपछि विद्युत् प्राधिकरण समस्यामा परेको छ । विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ र भारतीय केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणका प्रतिनिधि प्रकाश मास्केको नेतृत्व गरेको बैठकमा भारतीय पक्षले एकैपटक २० प्रतिशतसम्म बढाउन प्रस्ताव गरेपछि प्राधिकरण समस्यामा परेको हो ।

प्राधिकरणले ३३ केभीमार्फत रक्सोल, सिरहा, जलेश्वर, कटैया र नानपारा नाकाबाट करिब ५० मेगावाटसम्म, ११ केभीमार्फत लाली, हुटी र जौलीजीवीमार्फत ९ सय किलोवाटसम्म तथा १३२ केभीमार्फत कटैया-कुसाहा प्रसारण लाइनमार्फत १ सय ३० मेगावाटसम्म र गण्डक-रामनगरमार्फत ३० मेगावाटसम्म पीइसीमार्फत आयात गरिरहेको छ । न्यू बूटवल-गोरखपुरमा 'बुकिङ' समस्यानेपाल र भारतबीच विद्युत् आदानप्रदानका लागि प्रस्ताव गरिएको दोस्रो ४ सय केभीको बूटवल-गोरखपुर अन्तरदेशीय प्रसारणलाइन आयोजना बुकिङ कस्ले गर्ने भन्ने समस्या देखिएको छ । दुई देशबीच विद्युत् आदानप्रदानका लागि निर्माण गरिएको पहिलो अन्तरदेशीय ढल्केबर-मुजफ्फरपुर अन्तरदेशीय प्रसारणलाइनमा नेपालले एकल क्षमता र ऊर्जाको बुकिङ गरेकोमा यसलाई अन्त्य गर्ने गरी ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालयले प्रक्रिया अघि बढाए पनि फेरि बुकिङकै समस्यामा अडकिएको छ । नयाँ दिल्लीमा भएको बैठकमा समेत टुंगो लागेन ।

नेपालतर्फको प्रसारणलाइन आफैले र भारततर्फको भारत उसैले बनाउने गरी प्रक्रिया अघि बढेपनि बैठकमा भारतले कुन मोडेलमा बनाउने भन्ने टुंगो लागेन । प्रवक्ता अधिकारीका अनुसार विद्युत् प्राधिकरणले प्रस्तुत गरेको १०

वर्षीय इनर्जी सिमुलेसनको नतिजालाई समेत अध्ययन गरी भारतको केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले उपयुक्त मोडेलहरू प्रस्ताव गर्ने गरी अर्को बैठक बस्ने निर्णय भएको छ । यसले नेपालले प्रस्ताव गरेको भारततर्फको निर्माण कार्य भारतले बनाउने भन्ने टुंगो लागि नसकेको देखाएको छ ।

बैठकमा नेपाल पक्षले प्रसारण लाइन बनाउन चार वर्ष लाग्ने र त्यसपछि नेपालले विद्युत् निर्यात गर्ने भएकोले त्यसलाई मध्यनजर राखेर लगानीको प्रारूप तयार गर्नुपर्ने अडान राखेपनि भारतीय पक्षले भने लगानीबारे निर्णय लिइसकेको छैन । बुकिङबारे भने भारतीय पक्षले पहिलो अन्तरदेशीय प्रशासन लाइनको जस्तै नेपालले एकल गर्नुपर्ने बताउँदै आएको छ । कम्पनी मोडलमा निर्माण गरिएको ढल्केबर-मुजफ्फरपुर अन्तरदेशीय प्रसारणलाइनको सम्पूर्ण लागत २५ वर्षसम्म एकल रूपमा नेपालले तिर्ने गरी निर्माण गरिएको थियो । जसअनुसार हाल बर्सेनि नेपालले १ अर्ब ८ करोड रुपैयाँ तिरिरहेको छ भने भारतले कुनै रकम तिर्नुपर्दैन । तर, अहिले बुटवल-गोरखपुर अन्तरदेशीय प्रसारणलाइनमा भने एकल बुकिङ नगरी दुवै पक्षले बेहोर्ने गरी अघि बढ्ने निर्णय भएको ऊर्जा मन्त्रालयले बताउँदै आएको थियो तर नयाँ दिल्लीमा भएको बैठकमा भने यसबारे टुंगो लाग्न सकेन ।

नेपालले सरकार-सरकार (जीटुजी) मा बनाउन प्रस्ताव गरेपनि भारतीय पक्षले व्यावसायिक रूपमा बनाउनुपर्ने बताउँदै आएको छ । प्रसारणलाइन अन्तर्गत नेपालतर्फ २० किलोमिटर हुने र यसको लागत ३ करोड २९ लाख तथा भारततर्फ १ सय २० किलोमिटर हुने र यसको लागत ८ करोड २४ लाख लाग्ने अनुमान गरिएको छ । बैठकमा भारतीय पक्षले टनकपुर सबस्टेशनमा थप ५० एमभीए ट्रान्सफर्मर बढाईसकेको जानकारी नेपाली पक्षलाई गराएको थियो ।

बैठकमा कटैया-कुशाहा र रक्सौल-पर्वानीपुर १३२ केभी प्रसारण लाइनको दोस्रो सर्किटको काममा सिलसिलामा सबस्टेशनलगायतबारे थप अध्ययन गर्नुपर्ने अवस्था देखिएको भन्दै भारतीय पक्षले नेपाल-भारत संयुक्त प्राविधिक समूह र संयुक्त कार्यसमूहको बैठमा पेश गर्ने जानकारी दिएको थियो । बैठकमा उत्तर प्रदेश- र नेपालबीच अघि बढाउन लागिएका १३२ केभीका तीन प्रसारणलाइनमध्ये धनगढी-पालिकाको लाइन निकुञ्जबाट तान्नुपर्ने भएकोले सम्भाव्यता नदेखिएको जानकारी भारतीय पक्षले बैठकमा दिएपछि नेपाली पक्षले त्यो लाइन दुवै देशको लागि आवश्यक रहेको भन्दै यसबारे पुर्नविचार गर्न आग्रह गरेको थियो । अन्य दुई आनन्दनगर-मैनारिया र नानपारा-नेपालगञ्जका सम्बन्धमा उत्तर प्रदेशका सम्बन्धित निकायहरूमार्फत थप प्राविधिक विवरण समेत लिई विस्तृत अध्ययन पूरा गरी केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले संयुक्त कार्य समूह र स्टेरिड कमिटीमा पेश गर्ने निर्णय पनि बैठकले गरेको छ ।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२४

सिंगटी हाइड्रोको प्रगति ७० प्रतिशत

निर्माणाधीन सिंगटी खोला जलविद्युत् आयोजनाको प्रगति ७० प्रतिशत भएको छ । आयोजनाले ढिलोमा एक वर्षभित्र विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएको छ । आयोजनाको हेडबक्सको प्रायःजसो काम पूरा भएको छ । आयोजनाको हेडबक्समा ९५ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ । आयोजनाका इन्जिनियर रमेश सुवेदीका अनुसार हेडबक्सको फिनिसिङको कामबाहेक सबै संरचना तयार भएका छन् । हेडबक्समा बाँध, इन्टेक, पानी थिग्रयाउने पोखरी, हेडपोनलगायतका संरचना छन् ।

बाँध, इन्टेक र पानी थिग्रयाउने पोखरीको काम असारसम्म पूरा गर्ने लक्ष्यअनुसार नै काम भइरहेको उनले जानकारी दिए । अघिल्लो वर्ष हेडबक्सको निर्माणाधीन संरचनामा बाढी पसेर क्षति भएको थियो । तर यी सबै संरचना एक वर्षको प्रगति भएको उनले बताए ।

कालिञ्चोक गाउँपालिका-२ बाबरे र विगू-५ चिलंखामा पर्ने सोरुङ खोलामा बाँध बाँधेर २५ मेगावाट क्षमताको जलविद्युत् आयोजना निर्माणाधीन छ । सिंगटी खोला हाइड्रोपावर कम्पनीले निर्माण गरिरहेको छ । आयोजनामा सिभिल बैंकको नेतृत्वमा १० वटा बैंकले ऋण लगानी गरेका छन् । आयोजनाको कुल लागत ४ अर्ब ६३ करोड रहेको कम्पनी आयोजना प्रमुख मनहरि सापकोटाले जानकारी दिए ।

आयोजनाको ६ किलोमिटर सुरुङमध्ये हालसम्म २ तिहाइभन्दा बढी सकिएको छ । हेडरेस सुरुङमध्ये हालसम्म १ हजार ८ सय मिटरमात्र बनाउन बाँकी छ । त्यस्तै बीचमा ३ सय मिटर अडिट सुरुङ बनाएर त्यसको पावर हाउसतर्फ र हेडबक्सतर्फ पनि सुरुङ निर्माण भइरहेको छ । अन्तिम निकास पावर हाउसतर्फ (आउटलेट)बाट समेत सुरुङ निर्माणाधीन भएको आयोजनाको सहायक प्रमुखसमेत रहेका इन्जिनियर रमेश सुवेदीको भनाइ छ ।

“निकासतर्फबाट ४३७ मिटर कमजोर चट्टान भएकाले केही ढिला भएको थियो,” उनले भने, “अहिले चट्टान राम्रो फेला परेको छ, त्यसतर्फबाट पनि काम द्रुत गतिमा भइरहेको छ ।” यही गतिमा सुरुङ निर्माण भए अबको २ महिनामा हेडबक्सतिरको हेडरेस सुरुङ ब्रेक थ्रु हुने उनले बताए ।

अबको ६ महिनामा सुरुङ ब्रेक थ्रु गर्ने लक्ष्य आयोजनाले राखेको छ । आयोजनाबाट २०७५ चैतमा विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य भए तापनि अन्तिम निकासतर्फको सुरुङ निर्माणमा भएको ढिलाइ, गत वर्षको बाढीले पुऱ्याएको क्षतिलगायतका कारण ४ महिना जति ढिला हुन सक्ने जानकारी दिए । आयोजनाको भौतिक निर्माण सुरु भएको डेढ वर्ष भयो । निजी क्षेत्रबाट निर्माण भएका आयोजनामध्ये छोटो समयमै राम्रो प्रगति भएको आयोजना भएको उनले दाबी गरे ।

आयोजनाको प्रभावित क्षेत्र साविकको बाबरेसहित लामिडाँडा, खोपाचागू, लादुक र चिलंखा साविकका गाविस पर्दछन् । बाबरे र चिलंखा गाविस बीचमा सोरुङ खोलामा इन्टेक र डिस्चार्ज बनाएर आयोजनाको ६ किलोमिटर सुरुङ निर्माण गरी लामिडाँडा ७ को जुरेपानीमा सर्जट्यांक निर्माण हुनेछ । त्यसपछि ९५० मिटर पेनस्टकमार्फत लामिडाँकै शिरिसघारीमा पावरहाउसमा पानी खसाली विद्युत् उत्पादन हुनेछ ।

शिरिसघारीको कात्तिकेका पावर हाउस निर्माणको कामसमेत भइरहेको छ । असारसम्म पावर हाउसको सिभिलको काम ८० प्रतिशत पूरा गर्ने लक्ष्य रहेको आयोजना प्रमुख सापकोटाले बताए । आयोजनाको ग्रस हेड २६८ मिटर छ । विद्युत्गृहमा १२.५ मेगावाटका २ वटा युनिट राख्ने योजना छ । वर्षा लागेकाले बाहिरी सतहको कामको गति भने घटेको छ ।

आयोजनाको सर्पेस सिभिलको काम रामेछाप शेर्पा कन्सट्रक्सन जेभी, अन्डर ग्राउन्ड टनेलको आर जे सूर्या जेभी, हाइड्रोमेकानिकलको काम क्रिम हाइड्रो प्रालि र इलेक्ट्रो मेकानिकलको काम चिनियाँ कम्पनी क्विडकाड हाइड्रो जेनेरेटिड इलेक्ट्रिक लिमिटेडले गर्ने आयोजनाले जनाएको छ । सिंगटीमा निर्माणाधीन सबस्टेसननजिकै भएका कारण आयोजनाले प्रसारणलाइन २ सय मिटर पनि निर्माण गर्नु पर्दैन ।

सिंगटी खोला प्राधिकरणसँग बढाबढ मूल्यमा प्रतिस्पर्धाबाट निजी क्षेत्रले लिएका ६ वटा 'सुपर ६' आयोजनाअन्तर्गत पर्छ । सुपर ६ का आयोजनामध्ये सबैभन्दा राम्रो प्रगति भएको आयोजना सिंगटी खोला नै हो छ ।

दिलबहादुर केसी

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०३/२४

आगामी महिनादेखि रुदीखोला 'ए' को विद्युत् उत्पादन

जनक श्रेष्ठ

लमजुङ र कास्कीको सिमानामा पर्ने रुदीखोलामा निर्माणाधीन ८ दशमलव ८ मेगावाटको रुदी 'ए' जलविद्युत् आयोजनाले आगामी साउनदेखि बिजुली निकाल्ने तयारी गरेको छ ।

सो आयोजनाको ९६ प्रतिशत निर्माणकार्य सम्पन्न भएको र अब ४ प्रतिशत मात्र निर्माण कार्य गर्न बाँकी रहेको आयोजनाले जनाएको छ । आयोजनाका अनुसार केही दिनमै कन्सट्रक्सनका सबै काम सम्पन्न हुने भएको छ । सबै संरचनाको परीक्षणपछि साउन महिनाभित्रै विद्युत् परीक्षण उत्पादन थाल्ने र भदौ महिनाबाट व्यावसायिक उत्पादन थाल्ने गरी काम भइरहेको आयोजनाका डेपुटी परियोजना प्रबन्धक इन्जिनियर सरोज भट्टराईले बताए । रुदीखोला ए जलविद्युत् आयोजनाको पावरहाउस । तस्बिर: राजधानी

गत फागुन महिनामा नै सकिने भनिए पनि स्थानीय तहको चुनाव साथै प्रतिनिधि र प्रदेशसभा चुनावले आयोजना तोकिएको समयमा निर्माणकार्य गरी बिजुली दिन नसकिएको उनले बताए ।

पानी परिरहेको साथै बाढीपहिरोले काम गर्न कठिन भएको र गरी सकेको कामसमेत पहिरोले भत्काउने गरेकाले फेरि दोहोर्‍याएर काम गर्नुपर्ने भएकाले एक महिना ढिलो भएको उनले बताए । आगामी साउन महिनासम्म सो आयोजनाको सबै काम सम्पन्न हुने आयोजनाले जनाएको छ ।

आयोजनाका अनुसार हेडवक्रसको सिभिल काम सकिएको छ । हेड डिसेन्डर काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ । त्यस्तै, गेट हाल्ने काम भइरहेको र आगामी २० दिनभित्र सकिने बताइएको छ । सर्ज ट्यांकको सिभिलतर्फ करिब ४ साता लाग्ने र मेकानिकलको काम भन्ने सकिएको छ । पेनस्टकको पाइप राखेर सकिएको र रोड क्रसिङ काम भइरहेको तथा अब २० दिनभित्र सबै काम सकिने भएको छ ।

पहिरोले पुरिएका पेनस्टक पाइपलाई पुनः हेरेर क्षति पुगेको ठाउँमा जडान गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । एक महिनामा सबै काम सकिने उनले बताए । इलेक्ट्रो मेकानिकलतर्फ स्विच एड, कन्ट्रोल प्यानल जडान सकिएको उनको भनाइ छ ।

पावरहाउसमा टर्बाइन र जेनेरेटरको सबै काम सम्पन्न भएको समेत आयोजनाले जनाएको छ । ट्रान्समिसन लाइनको सबै काम सकिएको छ । यद्यपि सिङ्गबेसी सबस्टेसन र लेखनाथ सबस्टेसनमा नेपाल विद्युत् प्रसारणको काम सकिएपछि मात्रै रुदीको विद्युत् राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिनमा जोडिने सो आयोजनाले जनाएको छ । छेदुवा खोलाको थप पानी ल्याउने कार्य धमाधम भइरहेको र एक महिनामा सो काम पूरै सकिने आयोजनाका डेपुटी परियोजना प्रबन्धक इन्जिनियर भट्टराईले बताए । उनले भने, 'यस निर्माण कार्य नसकिए पनि विद्युत् परीक्षण प्रसारणमा कुनै असर नपर्ने तर पूरै क्षमतामा बिजुली उत्पादन गर्नका लागि भने आवश्यक पर्छ ।'

विन्ध्यवासिनी हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट प्रालि प्रवर्द्धक रहेको आयोजनामा सानिमा बैंकको नेतृत्वमा अन्य बैंकले ७० प्रतिशत लगानी गरेका छन् । ३० प्रतिशत प्रवर्द्धक आफैले जुटाएको छ । लमजुङको क्खोलासाँथर गाउँपालिका-५ सिङ्दी र कास्कीको मादी गाउँपालिका ८ सिङ्दीबेसीमा इयाम निर्माण गरिएको छ ।

सो ठाउँबाट ६ किमिको पेनस्टकबाट पानी ल्याएर मादी ९ बालुवा बेसीमा निर्माण गरिएको पावरहाउसबाट विद्युत् उत्पादन गरिनेछ । आयोजनाको सिभिलतर्फ हाई हिमालय हाइड्रो कन्सट्रक्सन प्रालि, हाइड्रो मेकानिकलतर्फ नर्थ

हाइड्रो एन्ड इन्जिनियरिङ र इलेक्ट्रो मेकानिकलतर्फ तोसिबा प्लान्ट सिस्टम एन्ड सर्भिस कर्पोरेसनले निर्माण गरिरहेको छ ।

रुदी 'ए' आयोजनाको २८ माघ २०६९ मा विद्युत् खरिद-बिक्री सम्झौता (पीपीए) भएको थियो । हिउदमा ८ रुपैयाँ ४० पैसा र बर्खायाममा ४ रुपैयाँ ८० पैसामा पीपीए सम्झौता भएको छ । सो आयोजना १ अर्ब ३६ करोड २० लाख रुपैयाँको लगानीमा निर्माण भइरहेको छ । २०७४ असार मसान्तभित्र सक्ने भनिएकोमा २०७३ को असारमा आएको बाढीपहिरोले सो निर्माणाधीन आयोजनामा क्षति पुऱ्याएको थियो ।

त्यसअघि भूकम्प र नाकाबन्दीले सो आयोजना प्रभावित बनेको हो । पछिल्लो समय गत भदौमा सक्ने लक्ष्य लिएकोमा गत असारमै बाढीपहिरोले निर्माणाधीन संरचनामा क्षति पुऱ्याएको हो । भूकम्प, नाकाबन्दी, बाढीपहिरो र चुनावका कारणले समयावधि थपिँदा आयोजनामा ऋणभार थपिएको छ । लमजुङमा पाँचवटा जलविद्युत् आयोजनाले बिजुली उत्पादन गरी राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोडिएको छ । यस जिल्लामा मात्रै २ हजार ५ सय मेगावाटभन्दा बढी बिजुली उत्पादन गर्न सकिने सरकारवालाले बताउँदै आएका छन् ।

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०१५/०३/२५

जापानको फुजी इलेक्ट्रिकले कुलेखानी दोस्रोको बिग्रिएको युनिट मर्मत गर्ने

३२ मेगावाटको कुलेखानी दोस्रो जलाशय जलविद्युत केन्द्रको बिग्रिएको एउटा युनिटको मर्मत जापानको फुजी इलेक्ट्रिक कम्पनीले गर्ने भएको छ । आयाोजना निर्माण गर्दा उपकरण ढुवानी तथा जडानकाे जिम्मा पाएकाे कम्पनीलाई नै मर्मतकाे जिम्मा दिन लागिएकाे हाे । आयाोजनामा जडान भएका दुईमध्ये एउटा युनिट बिग्रिएपछि त्यहाँबाट आधामात्र विद्युत उत्पादन हुँदै आएकाे छ । नेपाल विद्युत प्राधिकरणले मागेको कोटेसन अनुसार फुजीले आवेदन दिएको हुँदा लागतबारे छलफल गरेर निर्णय गरिने उत्पादन निर्देशनालयका निर्देशक मदन तिमिसिनाले बताए । 'कुलेखानी दोस्रोको इलेक्ट्रोमेकानिकल उपकरण फुजीले नै आयात गरेको थियो,' उनले ऊर्जा खबरसँग भने, 'अहिले मर्मतको काम गर्न पनि प्रस्ताव गरेको छ । दुई तीन दिनभित्र निर्णय गरेर मर्मतको जिम्मा दिन्छौं ।' उनका अनुसार अहिले फुजीसँग युनिट मर्मत गर्न लाग्ने लागतबारे छलफल भइरहेको छ । फुजीको प्राविधिक टोली नेपाल आएर काम सुरु गरेको २ देखि ३ सातामा मर्मत कार्य पूरा हुने प्राधिकरणले जनाएको छ । फुजीको प्राविधिक टोलीले समस्याग्रस्त युनिटको यसअघि निरीक्षण गरेर फर्किएको छ । १० वर्षअघि पनि यस्तै समस्या आउँदा फुजीले नै युनिटको मर्मत गरेको थियो । रोटरको नट खुस्किएर जेनेरेटरको स्टेटरमा लाग्दा विद्युतगृहको एउटा युनिटमा समस्या आएको थियो । कुलेखानी पहिलोबाट विद्युत उत्पादन गरी निक्किएको पानीबाट दोस्रो विद्युतगृह सञ्चालन हुन्छ । माग बढेका बेला आवश्यकता अनुसार सञ्चालन हुने हुँदा विद्युतगृहको रोटर बिग्रिए पनि विद्युत आपूर्तिमा भने समस्या देखिएको छैन । कुलेखानी पहिलोमा ३०/३० मेगावाटका र दोस्रोमा १६/१६ मेगावाटका २-२ टर्बाइन जडित छन् । कुलेखानीलाई अन्य विद्युतकेन्द्र जस्तो २४ सै घण्टा सञ्चालन गर्नु नपर्ने हुँदा माग र आपूर्ति व्यवस्थापनमा समस्या नरहेको प्राधिकरणले जनाएको छ ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२६

रुदी 'ए' को उत्पादन ढिला हुने

निर्माणाधीन ८ दशमलव ८ मेगावाटको रुदी 'ए' जलविद्युत् आयोजनाको उत्पादन अझै दुई महिना ढिला हुने भएको छ । कास्की र लमजुङ सीमाको रुदी खोलामा निर्माणाधीन उक्त आयोजनाको परीक्षण उत्पादन चालु आर्थिक वर्षमै गर्ने लक्ष्य थियो । ठाउँठाउँमा बाढीपहिरो गएपछि निर्माण कार्य दुई महिना ढिलाइ हुने भएको आयोजनाले जनाएको छ । असारभित्रै बिजुली निकाल्ने भनिएकामा वैशाख-जेठदेखि पानी परेको र केही दिनयताको निरन्तर वर्षाले बाढीपहिरो हुँदा समस्या थपिएको आयोजनाका डेपुटी प्रोजेक्ट म्यानेजर इन्जिनियर सरोज भट्टराईले बताए । उनका अनुसार भदौ अन्तिममा मात्रै आयोजनाले परीक्षण उत्पादन थाल्नेछ । 'बाढीपहिराले सडक भत्किएका छन् । आयोजनाका पेनस्टक पुरिएका छन् । आवश्यक निर्माण सामग्री ल्याउन पाइएन,' उनले भने, 'गएका वर्षहरूमा पनि बाढी र पहिरोले सतायो । यसपटक पनि असारभित्रै सक्ने काम ढिला भयो ।'

उनका अनुसार पेनस्टक पाइप राखिसकेको ठाउँमा पहिराले हिराएपछि दोहोर्याएर काम गर्नुपरेको छ । केही ठाउँ पाइप नै फेरुपर्ने भएको छ । पहिराले गर्दा सर्ज पाइपमा एंकर ब्लक ढलान गर्न नसकिएको उनले बताए । वर्षासँगैको बाढीपहिराले सडक बिगारेको र आवश्यक सामग्री ल्याउन नसकिएको उनको भनाइ छ । 'आयोजनाको काम लगभग अन्तिम चरणमा थियो,' उनले भने, 'थोरै बाँकी रहँदा वर्षा र बाढीपहिराले बाधा पार्यो ।'

पावरहाउस निर्माण र इलेक्ट्रोमेकानिकल अन्तर्गतको टर्बाइन, जेनेरेटरको जडान कार्य सम्पन्न भएको छ । ट्रान्समिसन लाइन निर्माण भइसकेको छ । हेडरेस पाइप जडान कार्य र हेडवक्रसअन्तर्गत सिभिलतर्फको काम सकिएको छ । हाइड्रोमेकानिकलतर्फ गेट राख्ने काम भइरहेको उनले बताए ।

पेनस्टकमा दुइ एंकर ब्लक ढलानको काम बाँकी छ । परीक्षणहरू सकेर व्यावसायिक विद्युत् उत्पादन थाल्ने लक्ष्य रहेको उनले बताए ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२६

थपिँदै विद्युत् आयोजना

जिल्लामा विद्युत् आयोजना निर्माण गर्ने क्रम थपिँदै गएको छ । ८० मेगावाट क्षमताका आयोजना सञ्चालन भइरहेको अवस्थामा केही आयोजनाले निर्माण कार्यलाई अन्तिम चरणमा पुर्याएका छन् भने केही आयोजना निर्माण थाल्दै छन् । मेची अञ्चलका आयोजनालाई केन्द्रीय प्रसारण लाइनमा जोड्न सञ्चालित काबेली करिडोरका कारण यस क्षेत्रमा धेरै आयोजना निर्माण भएका हुन् । इलाम नगरपालिकास्थित गोदकमा सबस्टेसन निर्माण भएपछि यहाँका सबै आयोजनाको उत्पादनलाई केन्द्रीय प्रसारणलाइनमा पुर्याउन सहज भएको हो । पछिल्लो समय इलाम नगरपालिकामा निर्माणाधीन सुपरमाई जलविद्युत् आयोजनाको निर्माण कार्य ७५ प्रतिशत सकिएको छ । इलामकै बरबोटे र सुम्बेकस्थित माई खोलामा ७ दशमलव ८ मेगावाटको आयोजना निर्माणाधीन रहेको हो । डेढ अर्ब रुपैयाँको लागतमा आयोजना निर्माणाधीन छ । विद्युत्गृह, पेनस्टक पाइपलाइनलगायतका काम अन्तिम चरणमा पुगेको आयोजनाले जनाएको छ । आयोजनाको इन्टेकलगायत हेडवक्रसका काम सुम्बेकमा निर्माणाधीन छ भने पावरहाउस बरबोटेमा रहनेछ ।

माईखोलाको पानी विद्युत्गृहसम्म ल्याउन ३ हजार २ सय ३५ मिटर लम्बाइ र २ दशमलव ३ मिटर व्यासको हेडरेस पाइप प्रयोग गरिएको छ । विद्युत् गृहमा ३ दशमलव ९ मेगावाट क्षमताका दुई होरिजेन्टल एक्सिस भएका फ्रान्सिस टर्बाइनमा पानी खसालेर विद्युत् उत्पादन गर्ने आयोजनाले जनाएको छ । इलाम नगरपालिकामा नै ९ दशमलव १ मेगावाटको सगरमाथा जलविद्युत् आयोजना निर्माण प्रक्रिया सुरु भएको छ ।

पुवाखोलामा चार मेगावाटको पुवाखोला २, माईबेनीमा ९ दशमलव २ मेगावाटका आयोजना पनि काम सुरु गर्ने तयारीमा छन् । जिल्लामा सानिमा माई, पञ्चकन्या, हिमाल दोलखा, पुवाखोला, पुवाखोला १, जोशी हाइड्रो र जोगमाई जलविद्युत् आयोजनाले विद्युत् उत्पादन गरिरहेका छन् । सानिमा माई र पञ्चकन्याका क्यासकेटसमेत सञ्चालनमा आइसकेका छन् ।

यहाँ निर्मित आयोजनाको उत्पादन काबेली करिडोरमार्फत नेसनल ग्रिडमा जोडिएको छ । जिल्लाका सम्भाव्य सबै खोलामा विद्युत् आयोजना सञ्चालित छन् । २०५७ सालमा विद्युत् प्राधिकरणले पुवाखोलामा ६ दशमलव २ मेगावाटको आयोजना सञ्चालन गरेको थियो । यो आयोजना बनेको लामो समयसम्म कुनै आयोजना सञ्चालन भएनन् । एक दशकमा एकपछि अर्को गर्दै निजी लगानीकर्ताले आयोजना सञ्चालन गरेका हुन् ।

जिल्लामा विद्युत् उत्पादन गर्ने ठूलो आयोजनाका रूपमा सानिमा माई हाइड्रो देखिएको छ । सानिमाले दक्षिणी दानाबारी, चिसापानी र सोयाकमा सञ्चालन गरेका २ वटा आयोजनामार्फत २९ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गरेको छ । यहाँको माईखोलामा मात्र आठवटा आयोजना सञ्चालन भएका छन् । त्यस्तै पुवाखोला र जोगमाईमा अरु आयोजना बनेका हुन् । सबै आयोजना रन अफ दि रिभरका आधारमा सञ्चालन भएकाले बर्खायाममा क्षमताअनुसार नै विद्युत् उत्पादन गरे पनि हिउँदमा भने कम मात्र उत्पादन हुने गरेको छ ।

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०७५/०३/२६

जनतालाई जलविद्युत मालिक बनाउने १६ आयोजना छनोट, करिब ७ खर्ब लगानी चाहिने

सर्वसाधारण तथा अतिविपन्न नागरिकलाई समेत जलविद्युत आयोजनामा सेयर लगानी गरी मालिक बनाउने अभियान सुरु गरिएको छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालयले मंगलबार यस विषयमा पहिलो पटक छलफल सुरु गरेको हो । ऊर्जा मन्त्री वर्षमान पुनको अग्रसरतामा भएको छलफलमा नदी प्रवाही (आरओआर) तथा अर्धजलाशय १६ आयोजना छनोट गरिएको छ । मंगलबार यिनै आयोजनाका विषयमा छलफल भयो । तीमध्येबाट प्राथमिकताका आधारमा निर्माण प्रक्रिया अघि बढाउने योजना छ । मन्त्री पुनले गत बैशाख २५ गते सार्वजनिक गरेको ऊर्जा तथा जलस्रोत क्षेत्रको वर्तमान अवस्था र भावी मार्गचित्रसहितको श्वेतपत्रमा हरेक नेपालीलाई जलविद्युत आयोजनाको मालिक बनाउने उल्लेख छ । श्वेतपत्रको बुँदा ५८ मा हिमाल, पहाड, तराई-मधेशका हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युतमा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धिमा र्फत राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्न 'नेपालको पानी जनताको लगानी,' हरेक नेपाली विद्युतको सेयरधनी' कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने उल्लेख छ । जनताको सेयर लगानी गर्न करिब ३ हजार ३ सय ९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा प्रारम्भिक छलफल भएको मन्त्रीका प्रेस संयोजक रोशन खड्काले जानकारी दिए । यी आयोजना निर्माण गर्न करिब ६ खर्ब ७९ अर्ब ४० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । ७ सय २५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, ६ सय ७९ मेगावाटको तल्लो अरुण, १ सय १ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौँ, ४८ मेगावाटको भेरी-बबई डाइभर्सन, २ सय १० मेगावाटको चैनपुर सेती चैनपुर, ताप्लेजुडमा निर्माणाधीन ७० मेगावाटको सिम्बुवा र ७५ मेगावाट घुन्सा खोलालगायत छन् । घुन्सा र सिम्बुवा जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनीले रेमिट हाइड्रो कम्पनी स्थापना गरी अघि बढाएको छ । आर्थिक विकास र क्षेत्रीय सन्तुलन कायम गर्ने गरी आयोजना छनोट गरिएको छ । यद्यपि, यी आयोजनाको अन्तिम छनोट बाँकी रहेको जनाइएको छ । आयोजनाको अन्तिम छनोट गर्न निरन्तर छलफल तथा परामर्श गर्ने मन्त्रालयले जनाएको छ । छलफलमा मन्त्री पुनले छनोट हुने आयोजना नाफाका लागि मात्र नभई सेवाको दृष्टिले निर्माण हुनुपर्ने बताए । 'गरिब नागरिकको हातहातमा सेयर पुग्नुपर्छ, यसबाट उनीहरूको जीवनस्तर माथि उठ्नुपर्छ,' उनले भने, 'यसरी निर्माण हुने आयोजना नाफाको सुनिश्चित गरेर मात्र निर्माण अघि बढाइनेछ ।' जनताको लगानीमा आयोजना निर्माण गर्न यसको स्रोत व्यवस्थापनको जिम्मेवारी जलविद्युत कम्पनीलाई दिने प्रारम्भिक निर्णय भएको छ । कम्पनीले आयोजना निर्माणमा लाग्ने अनुमानित लागत, आन्तरिक र ऋण व्यवस्थापनको प्रारम्भिक खाका प्रस्तुत गरेको थियो । २० करोड रुपैयाँ प्रतिमेगावाट लागत अनुमानका आधारमा प्रारम्भिक बजेट निकालिएको छ । यही आधारमा ७० प्रतिशत ऋण र ३० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी गर्ने खाका बनेको छ । स्वपुँजी लगानीमध्ये ५० प्रतिशत जनताबाट उठाउने र बाँकी सरकारले लगानी गर्नेबारे छलफल भएको छ । १६ आयोजना नै निर्माण गर्ने हो भने करिब ४ खर्ब ४६ अर्ब ३२ करोड रुपैयाँ ऋण लगानी आवश्यक पर्ने देखिएको छ । अनुमानित बजेटका आधारमा करिब साढे ३ खर्ब रुपैयाँ ऋण र ७४ अर्ब रुपैयाँ स्वपुँजी अपुग हुने देखाइएको छ ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२६

विद्युत् नियमन आयोग गठनको बाटो खुल्यो

मन्त्रिपरिषद्द्वारा नियमावली पारित

मन्त्रिपरिषद्द्वारा नियमावली पारित गरेपछि विद्युत् नियमन आयोग गठनको बाटो खुलेको छ । ऊर्जा मन्त्रालयले तयार पारेको आयोगको नियमावली मन्त्रिपरिषद् बैठकले सोमबार पारित गरेको हो । आयोगलाई विद्युत् क्षेत्रको समग्र नियमन गर्ने जिम्मेवारी तोकिएको छ । आयोग गठनपछि विद्युत् नियमन, वितरण, विद्युत् खरिद बिक्री शुल्क निर्धारणजस्ता अहिले नेपाल विद्युत् प्राधिकरणमा निहित धेरै अधिकार आयोगमा सार्नेछन् ।

नियमावलीमा आयोग पदाधिकारीको जिम्मेवारी, अधिकार तथा सेवा सुविधाबारे उल्लेख गरिएको छ ।

‘मन्त्रिपरिषद्बाट पारित भएको नियमावली मन्त्रालयमा आइपुगेपछि आयोग गठनको प्रक्रिया अघि बढ्छ,’ ऊर्जा मन्त्रालयका प्रवक्ता दिनेशकुमार घिमिरेले भने ।

आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू विज्ञ समितिको सिफारिसमा मन्त्रिपरिषद्द्वारा नियुक्ति गर्ने व्यवस्था छ । गत साउनमा संसदले आयोग गठनसम्बन्धी विधेयकलाई मूर्तरूप दिएको थियो ।

विद्युत् उत्पादन, प्रसारण, वितरण र व्यापारलाई सरल र व्यवस्थित गर्न विद्युत् नियमन आयोगसम्बन्धी ऐन संसदले पारित गरी राजपत्रमा प्रकाशित भइसकेको छ । भदौ १९ गते उक्त ऐन राजपत्रमा प्रकाशित भएको थियो । आयोगलाई विद्युत् खरिद बिक्रीको दर र महसुल निर्धारण गर्ने अधिकार रहनेछ । यसअघि विद्युत् खरिदबिक्री दर नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले निर्धारण गर्दै आएको छ । अहिले प्राधिकरण सरकारी आयोजनाको निर्माणकर्ता, विद्युत् खरिदकर्ता र वितरण तीनवटैको जिम्मेवार निकाय हो । आयोगको गठनपछि प्राधिकरणको केही जिम्मेवारी घट्नेछ । नियमावलीमा आयोगले लिन सक्ने विभिन्न शुल्कबारे पनि उल्लेख गरिएको छ ।

‘विद्युत् खरिद बिक्रीको थोक बजार स्थापना नभएसम्म वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति र उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा व्यापार अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा सरकारले स्थापना गरेको संगठित संस्थाबीच हुने विद्युत् खरिद बिक्री दर र प्रक्रिया निर्धारण गर्ने,’ आयोगको अधिकार उल्लेख गर्दै ऐनमा भनिएको छ ।

आयोगले राष्ट्रिय विद्युत् प्रणालीको गुणस्तर तथा सुरक्षास्तर कायम राख्न आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्ने, विद्युत् प्रणाली सञ्चालकको दायित्व निर्धारण गरी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने, उत्पादित विद्युत् खरिद बिक्री गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच विद्युत् खरिद सम्झौता गर्न सहमति दिने, विद्युत् मूल्यको लागत न्यूनतम बनाउन आवश्यक उपाय पहिचान गरी लागू गराउनेजस्ता काम पनि गर्नुपर्नेछ ।

आयोगले विद्युत्को उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारसम्बन्धी व्यवस्थालाई भरपर्दो र प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने नीतिगत सुधारका सम्बन्धमा सरकारलाई सुझाव दिने प्रावधानसमेत ऐनमा उल्लेख छ ।

ऐनले आयोगलाई विद्युत्को माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत् महसुल नियमन गर्न, विद्युत् उपभोक्ताको हक र हित संरक्षण गर्न, विद्युत्को बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत् सेवालाई भरपर्दो बनाउने जिम्मेवारी पनि परिकल्पना गरेको छ । आयोगमा अध्यक्ष र ४ सदस्य रहने प्रावधान ऐनमा उल्लेख छ ।

ऐनले आयोगका पदाधिकारीको योग्यता पनि तोकेको छ । ‘राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको पदमा रही काम गरेको वा अर्थशास्त्र, वाणिज्य, व्यवस्थापन, लेखा, कानून वा इन्जिनियरिङ विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक उपाधि हासिल गरी त्यस्तो विषयसम्बन्धी क्षेत्रमा कम्तीमा २० वर्ष कार्य अनुभव भएको’ व्यक्ति अध्यक्षमा नियुक्त हुन सक्ने प्रावधान ऐनमा छ ।

अर्थशास्त्र, वाणिज्य, व्यवस्थापन, लेखा, कानून वा इञ्जिनियरिङ विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक उपाधि हासिल गरी त्यस्तो विषयसम्बन्धी क्षेत्रमा कम्तीमा १५ वर्ष अनुभव भएका व्यक्तिलाई सदस्यमा नियुक्त गर्न सकिने व्यवस्था ऐनमा छ ।

मन्त्रालयका सचिव, मनोनीत विद्युत्विज्ञ, मन्त्रालयले तोकेको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको अधिकृत सम्मिलित समितिले गरेको सिफारिसअनुसार सरकारले आयोगका पदाधिकारी तोक्न सक्नेछन् ।

यसअघि समितिले इच्छुक उम्मेदवारको आवेदन माग गर्नुपर्ने प्रावधान ऐनमा छ । आवेदन दिने म्याद सकिएको २१ दिनभित्र समितिले सरकारलाई नाम सिफारिस गर्नुपर्नेछ । सदस्य नियुक्त गर्दा सकेसम्म फरकफरक विषयविज्ञ छान्नुपर्ने ऐनमा उल्लेख छ ।

ऐनले आयोग पदाधिकारीको म्याद ५ वर्षको हुने तय गरेको छ । साथै दुई पटकभन्दा बढी पदाधिकारी बस्न नपाइने व्यवस्थासमेत ऐनमा छ ।

जलविद्युत् विकास नीति २०५८ पारित भएसँगै आयोग गठनको चर्चा भए पनि बल्ल आयोग गठनको कानुनी प्रक्रिया पूरा भएको हो ।

ऊर्जा मन्त्रालयले भर्खरै छलफल अघि बढाएको जलस्रोत नीतिमा आयोगको क्षेत्राधिकार बढाएर जलस्रोत विषयलाई पनि समेट्ने प्रस्ताव गरिएको छ । जलस्रोत र विद्युत्को विकास र प्रयोजन समग्र रूपमा गर्नुपर्ने भएको भन्दै मन्त्रालयले आयोगको अधिकारलाई बढाउने प्रस्ताव गरेको हो ।

नीतिमा उल्लेख गरिएअनुसार आयोगको अधिकार बढाउन पुनः विद्युत् नियमन आयोग गठन ऐन संशोधन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२६

बूढीगण्डकीमा १५ प्रतिशतसम्म मुआब्जा वृद्धि गर्न माग

बूढीगण्डकी जलविद्युत् आयोजना राष्ट्रिय सरोकार समितिले मुआब्जा निर्धारण गर्दाको निर्णयभन्दा १५ प्रतिशतसम्म मुआब्जा वृद्धि गर्न माग गरेको छ ।

बुधबार विज्ञप्ति जारी गर्दै समितिले मुआब्जा निर्धारण गर्दाको निर्णयअनुसार ५ रोपनीमात्रै जग्गा हुनेलाई १५ प्रतिशत र १० रोपनी जग्गा हुनेलाई १० प्रतिशत मुआब्जा बढाएर दिने व्यवस्था तत्काल कार्यान्वयन गर्न माग गरेको हो ।

समितिका अध्यक्ष हरेराम ढकालद्वारा सोमबार जारी विज्ञप्तिमा मुआब्जा वितरणमा ढिलाइ भई डुबानवासी मर्कामा पर्ने भएकाले मुआब्जा रकममा वार्षिक मूल्यवृद्धि समायोजन गरेर वितरण गर्न पनि माग गरिएको छ । मुआब्जा समितिले घरबस्ती भएको र सहायक मोटरबाटोले छोएको जग्गाको मुआब्जा प्रतिरोपनी ७ लाख ७३ हजार तोके पनि हाल त्यस्ता जग्गाको मुआब्जा अब्बल, दोयम, सिम र चाहार वर्गीकरणकै आधारमा वितरण गरेर बूढीगण्डकी आयोजना वातावरण, पुनर्वास तथा पुनःस्थापना इकाईले ठगेको आरोप लगाउँदै जग्गालाई मुआब्जा समितिले तोकेअनुसार नै घर बस्ती र सहायक मोटरबाटोले छोएको जग्गाकै रूपमा मुआब्जा वितरण गर्न, मुआब्जा तोक्न बाँकी गोरखाको आरुघाट र आर्खेत तथा धादिङको आरुघाट र खहरे बजारको तत्काल मुआब्जा दररेट सार्वजनिक गर्न तथा सरकारलाई दिएको जग्गामा लगाइएको पुँजीगत लाभकर हटाउन पनि माग गरेको छ । डुबान क्षेत्रका भूमिहीन र सुकुम्वासीलाई पनि बसोबास गरिरहेको जग्गाको मुआब्जा दिने निर्णय मन्त्रपरिषदले गरिसके पनि त्यसको कार्यान्वयनमा उदासिनता देखिएको भन्दै विज्ञप्तिमा उक्त निर्णय कार्यान्वयनका लागि तत्काल मापदण्ड बनाएर काम सुरु गर्न तथा जग्गा रोक्का गर्दा र मुआब्जा वितरणका क्रममा डुबान क्षेत्रका बासिन्दाले दर्ता गराएको गुनासोको तत्काल सुनुवाइ गर्न पनि माग गरेको छ ।

श्रोत: आर्थिक दैनिक, २०७५/०३/२६

त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रको उत्पादन गृहमा आगलागी

त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रको उत्पादन गृहमा आज आगलागी भएको छ । जलविद्युत् गृहबाट उत्पादन भएको विद्युत्लाई टान्सफर्मरसम्म पु-याउन प्रयोग गरिने विद्युतीय तारमा जडान गरिएको बसबारमा आगलागी भएको हो । आगलागीबाट बसबार पूर्णरूपमा जलेर क्षति पुगेको छ भने अन्य स्थानमा समेत असर गरेको छ । क्षतिको विवरण प्राप्त हुन बाँकी रहेको उत्पादन गृहका प्रमुख तारादत्त भट्टले जानकारी दिए । उनका अनुसार आगो निभाउन फायर एक्सटिन्गुइसर उपकरण प्रयोग गरे पनि त्यो पर्याप्त नभएपछि दमकलको सहयोगमा पानी प्रयोग गरेर निभाउँदा विद्युतीय उपकरणमा समेत थप क्षति पुगेको छ । आगो निभाउन नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, विद्युत् गृहका कर्मचारी, स्थानीयवासीलगायत परिचालन भएका छन् । आगो अझै पूर्णरूपमा नियन्त्रणमा आउन बाँकी छ । आगलागीपश्चात् २१ मेगावाट क्षमताको त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रको विद्युत् उत्पादन बन्द भएको छ । विसं २०२३ देखि विद्युत् उत्पादन शुरु गरेको उक्त केन्द्रले हालसम्म पनि पूर्ण क्षमताको उत्पादन निरन्तर दिँदै आएको छ ।

रासस

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०१५/०३/२६

नदी बेसिन गुरुयोजना तयार गर्न 'जलाधार क्षेत्र' छुट्ट्याइयो

केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय तहमा पानीको समुचित उपयोग, व्यवस्थापन तथा समग्र जलस्रोतको विकास गर्ने उद्देश्यले तयार हुने 'नदी बेसिन गुरुयोजना' का लागि जलाधार क्षेत्र तोकिएको छ । उक्त लक्ष्य पूरा गर्न ३ ठाउँमा नदी बेसिन कार्यालय स्थापना गरिने भएको छ । पानीको अव्यवस्थित उपयोगमा सुधार गर्दै जलस्रोत विकास र व्यवस्थापन बेसिनका आधारमा मात्र गर्न कार्यालय खोलिने भएको हो । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयअन्तर्गतको 'जल तथा ऊर्जा आयोग' को काम विकेन्द्रित गर्न पनि कार्यालय खोल्ने अवधारणा ल्याइएको छ । आयोगले तयार गरिरहेको 'राष्ट्रिय जलस्रोत नीति' मा पानीको समुचित र समन्यायिक विकास तथा व्यवस्थापन गर्न नदी बेसिन कार्यालय आवश्यक रहेको औँल्याइएको छ । पूर्व, मध्य र पश्चिम गरी ३ ठाउँमा नदी बेसिन कार्यालय रहनेछन् । पूर्वी कार्यालयअन्तर्गत कोसी जलाधार क्षेत्र, बागमती र सोभन्दा पूर्वका सबै मध्यम तथा साना नदीका जलाधार क्षेत्र पर्नेछन् । मध्य कार्यालयअन्तर्गत गण्डकी जलाधार तथा बागमती र बाणगंगा नदी बेसिनबीचका मध्यम तथा साना नदीहरू राखिएको छ । यस्तै, वाणगंगा जलाधार र सोभन्दा पश्चिमका कर्णाली-महाकाली लगायत सबै नदीका जलाधार पश्चिम कार्यालयअन्तर्गत पर्नेछन् । नीतिको बुँदा ८.१३.२ को रणनीति ८.१३.२.२ अनुसार नदी बेसिन कार्यालय खोलिए पनि यिनले आयोगको निर्देशन, सुझाव र अख्तियारीका आधारमा मात्र काम गर्न सक्नेछन् । बेसिन कार्यालयले मुख्यतः पानी बाँडफाँड र उपलब्धताको विषयमा केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय तहबाट दिइने अनुमतिपत्रका लागि सहमति दिनेछन् । पानी बाँडफाँड र उपलब्धताको विषयमा केन्द्र, प्रदेश तथा स्थानीय तहका सरकारी निकायबाट सञ्चालन गरिने आयोजनाको विस्तृत सर्वेक्षण, डिजाइन हुनुपूर्व सहमति दिने जिम्मेवारी पनि बेसिन कार्यालयलाई तोकिएको छ । बुँदा ८.१३.२ को (ग) मा भनिएको छ- नदीबाट ढुंगा, गिट्टी तथा बालुवा खनन् गरिने परिमाण, क्षेत्रलगायत विषयमा अनुमतिपत्र जारी गर्ने निकायलाई सहमति दिनेछ । पानीको बाँडफाँड र प्रयोग ढुंगा गिट्टी तथा बाँडफाँड खनन् एवं जलप्रदूषणको स्थितिको अडिट पनि कार्यालयले गर्नेछन् । जलवायु तथा सतह एवं भूमिगत जलस्रोतसम्बन्धी तथ्यांक र सूचना संकलन, व्यवस्थापन सम्बन्धमा बेसिनस्तरमा समन्वय गर्ने कार्यालयको काम हुनेछ । बेसिनस्तरका तथ्यांक तथा सूचना अद्यावधिक राख्ने काम पनि यसैको हुनेछ । उक्त ३ नदी बेसिन कार्यालयले आवश्यकता अनुसार सबबेसिन कार्यालय स्थापना गर्न सक्नेछन् । कुनै नदी बेसिन वा सबबेसिनभित्रका प्रदेश वा स्थानीय सरकारले आफ्नो सहभागिता सहितको अर्को कार्यालय खोलेर काम गर्न इच्छा देखाए आपसी सहमतिमा गर्न सकिने नीतिमा उल्लेख छ । प्रदेश वा स्थानीय सरकारको चाहना वा आवश्यकता अनुसार नदी बेसिन बोर्ड, समिति वा संस्था स्थापना गर्न सकिनेछ । यसरी सहायक तथा उपकार्यालय खोल्दा संघीय जलस्रोत ऐन र अन्य कानूनमा व्यवस्था गर्ने उल्लेख छ ।

श्रोत: उर्जा खबर, २०७५/०३/२६

इलेप खोला आयोजनाको पिपिएमा हस्ताक्षर

धादिङमा निर्माण हुने २३.६ मेगावाटको इलेप (तातोपानी) खोला जलविद्युत आयोजनाको विद्युत् खरिद सम्झौता (पिपिए) मा हस्ताक्षर भएको छ । नेपाल विद्युत प्राधिकरण र आयोजनाको प्रवर्धक जलशक्ति हाइड्रो कम्पनीबीच पिपिए भएको हो । पिपिएमा प्राधिकरणको योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक जगदीश्वरमान सिंह र कम्पनीका अध्यक्ष तिलक लामाले हस्ताक्षर गरेका छन् । प्राधिकरणले आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युत सुख्खायाम (१६ मंसिर-१५ जेठ) मा प्रतियुनिट ८.४० रुपैयाँ र वर्षायाम (१६ जेठ-१५ मंसिर) मा प्रतियुनिट ४.८० रुपैयाँमा खरिद गर्ने गरी पिपिएमा हस्ताक्षर भएको हो । विद्युत उत्पादन सुरु भएपछि आयोजनाले वार्षिक ३ प्रतिशतका दरले ८ पटकसम्म मूल्यवृद्धि (स्कालेसन) पाउने छ । अबको एक वर्षभित्र वित्तीय व्यवस्थापनको जोहो गरेर निर्माणमा जाने आयोजना पूरा हुँदा वार्षिक १४ करोड ४८ लाख युनिट विद्युत उत्पादन हुनेछ । आयोजना सम्पन्न गर्न ४ अर्ब ४७ करोड २९ लाख रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । निर्माण सुरु गरेको ३ वर्षभित्र आयोजना सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ । प्राधिकरणसँग भएके पिपिए अनुसार आयोजनाले २०८१ साल मंसिरबाट व्यापारीक उत्पादन सुरु गर्नुपर्नेछ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युत ३२ किलोमिटर टाढाको त्रिशूली थि 'बी' हबमा लगेर जोडिनेछ । आवश्यक ३२ किलोमिटर प्रसारण लाइन कम्पनी आफैले निर्माण गर्नेछ ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२६

नागरिकलाई सेयरधनी बनाउन उर्जामन्त्रीको पहल

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालयले हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको सेयरधनी बनाउन प्रारम्भिक छलफल सुरु गरेको छ । ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनको अग्रसरतामा मंगलबार सिंहदरबारस्थित मन्त्रालयमा सरोकारवाला उच्च अधिकारीहरूसहित पहिलो चरणको छलफल सुरु भएको हो । मन्त्री पुनले गत वैशाख २५ गते सार्वजनिक गरेको ऊर्जा तथा जलस्रोत क्षेत्रको वर्तमान अवस्था र भावी मार्गचित्रसहितको श्वेतपत्रमा हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको मालिक बनाउने उल्लेख छ ।

श्वेतपत्रको बुँदा ५८ मा हिमाल, पहाड, तराई-मधेसका हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युत्मा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धिमाफत् राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्न 'नेपालको पानी जनताको लगानी, हरेक नेपाली विद्युत्को सेयरधनी' कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने उल्लेख छ । जनताको सेयर लगानी गर्न करिब ३ हजार ३ सय ९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा छलफल भएको थियो । यसमा ७ सय २५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, ४ सय मेगावाटको तल्लो अरुण, १ सय १ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौं, ४८ मेगावाटको भेरी-बबई डाइभर्सन, २१० मेगावाटको सेती चैनपुर, ७० मेगावाटको सिम्बुवा, ७५ मेगावाटको ताप्लेजुङको घुन्सालगायत आयोजना छन् ।

आयोजना अन्तिम छनोट गर्न निरन्तर छलफल तथा परामर्श गर्ने मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ । छलफलमा मन्त्री पुनले निर्देशन दिँदै छनोट हुने आयोजना नाफाका लागि मात्र नभई सेवाको दृष्टिले निर्माण हुनुपर्ने बताए । 'गरिब नागरिकको हातहातमा सेयर पुग्नुपर्यो, यसबाट उनीहरूको जीवनस्तर माथि उठ्नुपर्यो,' मन्त्री पुनले भने, 'यसरी निर्माण हुने आयोजना नाफाको सुनिश्चित गरेर मात्र निर्माण गरिनेछ ।'

जनताको जलविद्युत् आयोजनाहरूको लागि श्रोत व्यवस्थापन कसरी गर्ने भन्नेबारेमा समेत मंगलवारको बैठकमा छलफल भएको थियो ।

छलफलमा उर्जामन्त्री पुन, उर्जासचिव अनुपकुमार उपाध्याय, विद्युत् विकास विभागका महानिर्देशक नविन सिंह, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ, जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीका प्रमुख छविराज पोखरेललगायत सरोकारवालाहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

श्रोत: गोरखापत्र, २०७५/०३/२६

इलेप खोलाको विद्युत् खरिद सम्झौतामा हस्ताक्षर

उत्तरी धादिङमा आयोजनास्थल रहेको इलेप तातोपानी खोला जलविद्युत् आयोजनाको प्रवर्द्धक र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणबीच विद्युत् खरिद सम्झौता भएको छ ।

प्राधिकरणले दिएको जानकारीअनुसार धादिङको रुवी भ्याली गाउँपालिकामा निर्माण हुने २३.६ मेगावाट क्षमताको सो आयोजनाको सोमबार विद्युत् खरिद सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको हो ।

प्राधिकरणका तर्फबाट योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक जगदीश्वरमान सिंह र आयोजनाका तर्फबाट प्रवर्द्धक जलशक्ति हाइड्रो कम्पनीका अध्यक्ष तिलक लामाले सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर गर्नुभएको हो ।

प्राधिकरणले आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत् सुर्खायाम (१६ मंसिर-१५ जेठसम्म) र वर्षायाम (१६ जेठ-१५ मंसिरसम्म)मा प्रतियुनिट क्रमशः ८.४० र ४.८० रुपैयाँमा खरिद गर्ने छ ।

आयोजनाले वार्षिक तीन प्रतिशतका दरले आठ पटकसम्म साधारण मूल्यवृद्धि पाउने छ । आयोजनाबाट वार्षिकरूपमा १४ करोड ४८ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुने कम्पनीले जनाएको छ ।

एक वर्षभित्रमा वित्तीय व्यवस्थापन गरी आयोजनाको निर्माण शुरु गर्ने लक्ष्यका साथ काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताउनुभयो । उहाँले आयोजनाको निर्माण तीन वर्षभित्रमा सक्ने लक्ष्य राखिएको जानकारी दिनुभयो ।

सम्झौता अनुसार, आयोजनाले व्यापारिकरूपमा विद्युत् उत्पादन गर्नुपर्ने मिति सन् २०२४ डिसेम्बर तोकेको छ । निर्माण अवधिको ब्याजसहित आयोजनाको कूल अनुमानित लागत रु चार अर्ब ४७ करोड २९ लाख रहेको छ । हाल आयोजनास्थलसम्म पुग्ने पहुँच सडक बनाउने लगायतका निर्माणपूर्वका काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाको भनाइ छ ।

उत्पादित विद्युत् ३२ किलोमिटर लामो प्रसारण लाइन आयोजनाले नै निर्माण गरी नुवाकोटस्थित त्रिशूली ३ बी हव सवस्टेशनमा जोडिने कम्पनीले जनाएको छ । (रासस)

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०७५/०३/२६

जनतालाई जलविद्युत मालिक बनाउन

सर्वसाधारण तथा अतिविपन्न नागरिकलाई समेत जलविद्युत आयोजनामा सेयर लगानी गरी मालिक बनाउने अभियान सुरु गरिएको छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले मंगलबार यस विषयमा पहिलो पटक छलफल सुरु गरेको हो । ऊर्जा मन्त्री वर्षमान पुनको अग्रसरतामा भएको छलफलमा नदी प्रवाही (आरओआर) तथा अर्धजलाशय १६ आयोजना छनोट गरिएको छ । मंगलबार यिनै आयोजनाका विषयमा छलफल भयो । तीमध्येबाट प्राथमिकताका आधारमा निर्माण प्रक्रिया अघि बढाउने योजना छ । मन्त्री पुनले गत बैशाख २५ गते सार्वजनिक गरेको ऊर्जा तथा जलस्रोत क्षेत्रको वर्तमान अवस्था र भावी मार्गचित्रसहितको श्वेतपत्रमा हरेक नेपालीलाई जलविद्युत आयोजनाको मालिक बनाउने उल्लेख छ । श्वेतपत्रको बुँदा ५८ मा हिमाल, पहाड, तराई-मधेशका हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युतमा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धिमा रफ्त राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्न 'नेपालको पानी जनताको लगानी,' हरेक नेपाली विद्युतको सेयरधनी' कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने उल्लेख छ । जनताको सेयर लगानी गर्न करिब ३ हजार ३ सय ९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा प्रारम्भिक छलफल भएको मन्त्रीका प्रेस संयोजक रोशन खड्काले जानकारी दिए । यी आयोजना निर्माण गर्न करिब ६ खर्ब ७९ अर्ब ४० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । ७ सय २५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, ६ सय ७९ मेगावाटको तल्लो अरुण, १ सय १ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौँ, ४८ मेगावाटको भेरी-बबई डाइभर्सन, २ सय १० मेगावाटको चैनपुर सेती चैनपुर, ताप्लेजुडमा निर्माणाधीन ७० मेगावाटको सिम्बुवा र ७५ मेगावाट घुन्सा खोलालगायत छन् । घुन्सा र सिम्बुवा जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनीले रेमिट हाइड्रो कम्पनी स्थापना गरी अघि बढाएको छ । आर्थिक विकास र क्षेत्रीय सन्तुलन कायम गर्ने गरी आयोजना छनोट गरिएको छ । यद्यपि, यी आयोजनाको अन्तिम छनोट बाँकी रहेको जनाइएको छ । आयोजनाको अन्तिम छनोट गर्न निरन्तर छलफल तथा परामर्श गर्ने मन्त्रालयले जनाएको छ । छलफलमा मन्त्री पुनले छनोट हुने आयोजना नाफाका लागि मात्र नभई सेवाको दृष्टिले निर्माण हुनुपर्ने बताए । 'गरिब नागरिकको हातहातमा सेयर पुग्नुपर्छ, यसबाट उनीहरूको जीवनस्तर माथि उठ्नुपर्छ,' उनले भने, 'यसरी निर्माण हुने आयोजना नाफाको सुनिश्चित गरेर मात्र निर्माण अघि बढाइनेछ ।' जनताको लगानीमा आयोजना निर्माण गर्न यसको स्रोत व्यवस्थापनको जिम्मेवारी जलविद्युत कम्पनीलाई दिने प्रारम्भिक निर्णय भएको छ । कम्पनीले आयोजना निर्माणमा लाग्ने अनुमानित लागत, आन्तरिक र ऋण व्यवस्थापनको प्रारम्भिक खाका प्रस्तुत गरेको थियो । २० करोड रुपैयाँ प्रतिमेगावाट लागत अनुमानका आधारमा प्रारम्भिक बजेट निकालिएको छ । यही आधारमा ७० प्रतिशत ऋण र ३० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी गर्ने खाका बनेको छ । स्वपुँजी लगानीमध्ये ५० प्रतिशत जनताबाट उठाउने र बाँकी सरकारले लगानी गर्नेबारे छलफल भएको छ । १६ आयोजना नै निर्माण गर्ने हो भने करिब ४ खर्ब ४६ अर्ब ३२ करोड रुपैयाँ ऋण लगानी आवश्यक पर्ने देखिएको छ । अनुमानित बजेटका आधारमा करिब साढे ३ खर्ब रुपैयाँ ऋण र ७४ अर्ब रुपैयाँ स्वपुँजी अपुग हुने देखाइएको छ ।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२६

पदाधिकारी चयनको बाटो खुल्यो

ऊर्जा क्षेत्रको विकासका लागि महत्वपूर्ण मानिएको नेपाल विद्युत् नियमन आयोग गठन प्रक्रियाअघि बढाउनका लागि बनाइएको नियमावली मन्त्रिपरिषद्बाट पारित भएको छ । ऊर्जा क्षेत्रको विकासका लागि महत्वपूर्ण मानिएको नेपाल विद्युत् नियमन आयोग गठन प्रक्रियाअघि बढाउनका लागि बनाइएको नियमावली मन्त्रिपरिषद्बाट पारित भएको छ । ऊर्जा, सिँचाइ तथा जलस्रोत मन्त्रालयले एक महिनाअघि पेस गरे पनि मन्त्रिपरिषद्को आर्थिक समितिमा गएकोमा आइतबार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले नियमावली पारित गरेको हो । नियमावली पारित भएसँगै नियमन आयोगको पदाधिकारी चयन गर्नका लागि बाटो खुलेको छ ।

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयका सहसचिव एवं प्रवक्ता दिनेश घिमिरेले मन्त्रिपरिषद्को निर्णय ऊर्जा मन्त्रालय नआइसकेको बताउँदै निर्णय भएर आएपछि पदाधिकारी चयनको प्रक्रिया अघि बढ्ने बताए । नियमन आयोगको ऐनमा ऊर्जासचिव नेतृत्वको तीन सदस्यीय समितिले पदाधिकारी चयन गर्नेछ । आयोग अध्यक्ष हुन सरकारको सचिव वा अर्थशास्त्र, विज्ञान, राजनीतिशास्त्र, वाणिज्यशास्त्रमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा २५ वर्षको अनुभव तथा सदस्यका लागि उल्लेखित विषयमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित विषयमा १५ वर्ष अनुभव हासिल गरेको हुनुपर्ने योग्यता तोकिएको छ ।

आयोगमा एक अध्यक्ष र चारजना सदस्य रहनेछन् । पदाधिकारी चयन नहुँदा ७ महिनाअघि स्वतः निष्कृत रहेको आयोग सक्रिय हुन सकेको छैन । प्रतिनिधिसभा संसदले २०७४ साउन २७ गते विद्युत् नियमन आयोग ऐन पारित भएकोमा राष्ट्रपतिबाट लालमोहर लगाएको ९१ दिनपछि अर्थात् २० मंसिर २०७४ देखि स्वतः सकृत भएको थियो । उत्पादन, वितरण र प्रसारणमा रहेको विद्युत् प्राधिकरणको एकाधिकार तथा ऊर्जा मन्त्रालयका कतिपय अधिकारसमेत जाने भएकाले आयोगलाई ऊर्जा क्षेत्रमा महत्वका साथ हेरिएको छ । आयोग गठन भएर सक्रिय भएपछि विद्युत् महशुलको कामसमेत आयोगले गर्नेछ । आयोग सक्रिय भएलगत्तै विद्युत् महशुलका लागि गठित विद्युत् महशुल निर्धारण आयोग स्वतः निष्कृत भइसकेको छ ।

श्रोत: क्यापिटल नेपाल, २०७५/०३/२६

माथिल्लो मस्याङ्दी—२ आयोजना विवादमा

आयोजनामा असर पुग्ने भन्दै माथिल्लो मस्याङ्दी 'ए' द्वारा विद्युत विभागलाई पत्र माथिल्लो मस्याङ्दी—२ जलविद्युत आयोजना निर्माण सुरु नहुँदै विवाद उत्पन्न भएको छ । सन २०१७ को जनवरीबाट सञ्चालनमा आएको माथिल्लो मस्याङ्दी ए आयोजना असर पुग्ने भन्दै उक्त आयोजनाले विद्युत विकास विभागलाई पत्र लेखेको छ ।

माथिल्लो मस्याङ्दी—'ए' को प्रवर्द्धक सिनोहाइड्रो(सगरमाथा पावर कम्पनीले ६ सय मेगावाटको आयोजनालाई 'पिकिड रन अफ रिभर' (पीआरओआर) प्रणालीमा बनाउँदा आफ्नो आयोजना सञ्चालनका लागि पानी नपुग्ने भन्दै पत्र लेखेको हो ।

माथिल्लो मस्याङ्दी 'ए' आयोजना ५० मेगावाट आयोजना सन् २०१७को जनवरीबाट सञ्चालनमा आएको हो । कम्पनीले अहिले माथिल्लो मस्याङ्दी—२ कै प्रस्तावित क्षमता र मोडलमा निर्माण भए आफ्नो आयोजना प्रभावित हुने दावी गरेको छ । त्यसैले आफ्नो आम्दानी घटेर लगानी खेर जाने अवस्था आउने कम्पनीले बताएको छ । कम्पनीले नयाँ बन्न लागेको आयोजनाले आफूलाई असर नगर्ने ग्यारेन्टी मागेको छ ।

माथि नदीलाई थुन्दै छोड्दै गर्दा बनिसकेको आयोजना प्रभावित हुने अवस्था रहेको दावी सिनोहाइड्रो पावरको छ ।

श्रोत: नयाँ पत्रिका, २०७५/०३/२७

माथिल्लो तामाकोसी सेयर, दोलखावासी कसले कति पाउँछन् ?

श्याम खतिवडा

स्वदेशी लगानीमा निर्माणाधिन बहुचर्चित माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत आयोजनाले साउन १६ देखि भदौ १४ सम्म सेयर संकलन गर्ने भएको छ । संकलन गर्ने भएसँगै दोलखाबासी अहिले सेयर रकम जुटाउन व्यस्त छन् ।

जिल्लाका धेरैजसो नागरिकलाई कति रकम जम्मा गर्न पाउने र कति सेयरको हिस्सा पाइन्छ भन्ने जानकारी नहुँदा अन्योल छाएको छ । यसबारे तल्लो तहसम्म पुग्ने गरी सुचनाप्रवाह नगर्दा स्थानीयमा अन्याय छाएको हो । चार वर्ष अघि तत्कालिन जिल्ला विकास समितिले तयार गरेको सर्वेक्षणका आधारमा सेयर वितरण मोडालिटीका आधारमा माथिल्लो तामाकोसीले सेयर आह्वान गरेको हो । ठुला आयोजनाहरूमा प्रभावित क्षेत्रका नागरिकहरूलाई छुट्टयाइएको सेयर शतप्रतिशत मानिसहरूले लगानी गरेको कम मात्रै उदाहरण रहेको जलविद्युतका जानकारहरू बताउँछन् । दोलखामा भने वर्षौं देखि माथिल्लो तामाकोसीलाई अत्याधिक चर्चा गरिएको कारण पनि बहुसंख्यक स्थानीय सेयर लगानी गर्न आतुर भएका हुन् । चार वर्ष अगाडि गरिएको सर्वेक्षण अनुसार दोलखाको कुल जनसंख्या दुई लाख ८२ हजार एक सय २५ छ । जसमा अतिप्रभावित 'क' वर्गमा ४ हजार ४ सय ३२, प्रभावित 'ख' वर्गमा ८१ हजार ९ सय ९९ र बाँकी क्षेत्रको जनसंख्या एक लाख ९५ हजार ६ सय ९४ छ । आयोजनाको २०७५ जेठ मसान्तसम्म ९६ प्रतिशत काम पुरा भएको छ ।

जन्मदर्ता भएका बालबालिकाले पनि सेयर पाउने

दोलखावासी मध्ये सेयर लगानीका लागि लगानी गर्ने मितिसम्म जन्मदर्ता भएका बालबालिका देखि विवाह भई आएका महिलाले विवाहदर्ता प्रमाण पत्रका आधारमा सेयर पाउनेछन् । अन्यको हकमा दोलखा जिल्लावासी भएको नागरिकता प्रमाण पत्र अनिवार्य चाहिन्छ । तर जिल्ला बाहिर विहे गरेर गएका चेलीहरूलाई भने सेयर पाउनबाट वञ्चित गराइएको छ ।

'क' र 'ख'लाई बढी सेयर आरक्षण

'क' र 'ख' वर्गलाई बढी सेयर छुट्टयाइएको छ । तर खरिद प्रक्रियामा सबैले न्यूनतम तीन हजारको ३० कित्तादेखि बढीमा ३० हजारको तीन सय कित्तासम्म खरिद गर्न सक्नेछन् ।

आयोजनाले पहिलो चरणमा आर्थिक वर्षको मसान्त र मध्ये वर्षमा सेयर खोलेकाले स्थानीयलाई भने केही असहज हुने देखिएको थियो । तर चौतर्फी आलोचना पछि आयोजनाले मिति सच्याएर झण्डै ३ साता पछि धकेलेको छ । जसका कारण सेयर लगानी गर्ने दोलखालीको संख्यामा केही वृद्धि हुने अनुमान गर्न सकिन्छ ।

५० अर्ब खर्च

आयोजनाको सुरु लागत ३५ अर्ब २९ करोड अनुमान गरिएकोमा निर्माण अवधी, अमेरिकी डलरको मूल्यवृद्धि, बजार मूल्य लगायतका कारणले अहिलेसम्म करिब ५० अर्ब खर्च भइसकेको आयोजना

स्रोतले जनाएको छ । आयोजना पुरा हुँदासम्म झण्डै ६० अर्ब खर्च हुने जनाइएको छ । बढ्दो ब्याजदर र विनिमय दरका कारण कम्पनीको दायित्व बढेकाले लागत बढेको आयोजनाले जनाएको छ ।

आयोजनाले यही असारबाट पहिलो युनिट उत्पादन गरी २०१८ डिसेम्बरबाट व्यवसायिक उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखे पनि भारतीय निर्माण कम्पनी टेक्सम्याको रेल्वे इन्जिनियरिङले काममा ढिलाइ गरेका कारण सो लक्ष्य पुरा हुने सम्भावना न्यून छ ।

डिम्याट खाता ऐच्छिक

तामाकोशीका लागि दोलखाबासीले लगानी गर्नका लागि डिम्याट खाता ऐच्छिक हुने भएको छ । धितो पत्र ऐन २०७३ ले धितोपत्र खरिदमा सबैलाई डिम्याट खाता अनिवार्य गरे पनि धेरैलाई सहभागी गराउन यस्तो व्यवस्था गरेको हो ।

साधारण सेयरमा अपर तामाकोशी आयोजना निर्माण स्थल गौंगर तथा चरिकोटमा रहेका विभिन्न बैंकका शाखा कार्यालयहरूबाट आवेदन दिन सक्ने आयोजनाले जनाएको छ ।

आयोजनामा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको ४१ प्रतिशत, नेपाल टेलिकमको ६, नागरिक लगानी कोष तथा राष्ट्रिय बिमा संस्थानको २-२ प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चयकोषको १७ दशमलव २८, स्थानीयको १० प्रतिशत, सर्वसाधारणको १५, कर्मचारी सञ्चय कोषका कर्मचारीको २ दशमलव ८८, कम्पनी र प्राधिकरणका कर्मचारीको ३ दशमलव ८४ प्रतिशत सेयर स्वामित्व रहनेछ ।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०३/२७

इलेप खोला जलविद्युतको पीपीएम हस्ताक्षर

धादिङको रूवीभ्याली गाउँपालिकामा निर्माण हुने २३.६ मेगावाटको इलेप (तातोपानी) खोला जलविद्युत आयोजनाको विद्युत् खरिद—बिक्री सम्झौता (पीपीए) भएको छ ।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणकातर्फबाट योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक जगदीश्वरमान सिंहले र आयोजनाकातर्फबाट प्रवर्द्धक जलशक्ति हाइड्रो कम्पनी प्रा.लीका अध्यक्ष तिलक लामाले सोमबार पीपीएम हस्ताक्षर गरेका हुन् ।

प्राधिकरणले आयोजनाबाट उत्पादित ऊर्जा सुख्खायाम (१६ मंसिर–१५ जेठ) र वर्षायाम (१६ जेठ–१५ मंसिर)मा प्रतियुनिट क्रमश ८.४० र ४.८० रुपैयाँमा खरिद गर्ने छ । आयोजनाले वार्षिक ३ प्रतिशतका दरले ८ पटकसम्म साधारण मूल्यबृद्धि पाउने छ । आयोजनाबाट वार्षिकरूपमा १४ करोड ४८ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुने कम्पनीले जनाएको छ ।

एक वर्षभित्रमा वित्तीय व्यवस्थापन गरी आयोजनाको निर्माण सुरु गर्ने लक्ष्यका साथ काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताए । उनले निर्माण तीन वर्षभित्रमा सक्ने लक्ष्य राखिएको जानकारी दिए ।

पीपीएअनुसार, आयोजनाले व्यापारिकरूपमा विद्युत् उत्पादन गर्नु पर्ने मिति डिसेम्बर २०२४ छ ।

निर्माण अवधिको ब्याजसहित आयोजनाको कूल अनुमानित लागत चार अर्ब ४७ करोड २९ लाख रुपैयाँ छ । अहिले आयोजनास्थलसम्म पुग्ने पहुँच सडक बनाउने लगायतका निर्माणपूर्वका काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताए । उत्पादित विद्युत् ३२ किलोमिटर प्रसारण लाइन आयोजनाले नै निर्माण गरी नुवाकोटस्थित त्रिसूली ३बी हव सबस्टेसनमा जोडिने कम्पनीले जनाएको छ ।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२७

इलेप खोला जलविद्युत् आयोजनाको पीपीए

धादिङको रुवीभ्याली गाउँपालिकामा निर्माण हुने २३.६ मेगावाटको इलेप (तातोपानी) खोला जलविद्युत् आयोजनाको विद्युत् खरिद बिक्री सम्झौता (पीपीए) भएको छ । धादिङको रुवीभ्याली गाउँपालिकामा निर्माण हुने २३.६ मेगावाटको इलेप (तातोपानी) खोला जलविद्युत् आयोजनाको विद्युत् खरिद बिक्री सम्झौता (पीपीए) भएको छ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले आयोजनाबाट उत्पादित ऊर्जा सुख्खायाम र वर्षा याममा प्रतियुनिट क्रमशः ८.४० र ४.८० रुपैयाँमा खरिद गर्ने गरी सोमबार पीपीए भएको हो ।

विद्युत् प्राधिकरणका तर्फबाट योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक जगदीश्वरमान सिंहले र आयोजनाका तर्फबाट प्रवर्द्धक जलशक्ति हाइड्रो कम्पनी प्रा. लि.का अध्यक्ष तिलक लामाले पीपीएमा हस्ताक्षर गरेका हुन् । आयोजनाले वार्षिक ३ प्रतिशतका दरले ८ पटकसम्म साधारण मूल्यवृद्धि (स्कालेसन) पाउने छ । आयोजनाबाट वार्षिक रूपमा १४ करोड ४८ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुने कम्पनीले जनाएको छ । एक वर्षभित्रमा वित्तीय व्यवस्थापन (फाइनान्सियल क्लोजर) गरी आयोजनाको निर्माण सुरु गर्ने लक्ष्यका साथ काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताए ।

उनले तीन वर्षभित्र निर्माण सक्ने लक्ष्य राखिएको जानकारी दिए । पीपीएअनुसार, आयोजनाले व्यापारिक रूपमा विद्युत् उत्पादन गर्नुपर्ने मिति डिसेम्बर २०२४ छ । निर्माण अवधिको ब्याजसहित आयोजनाको कुल अनुमानित लागत चार अर्ब ४७ करोड २९ लाख रुपैयाँ छ । अहिले आयोजनास्थलसम्म पुग्ने पहुँच सडक बनाउने लगायतका निर्माण पूर्वका काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताए । उत्पादित विद्युत् ३२ किलोमिटर प्रसारणलाइन आयोजनाले नै निर्माण गरी नुवाकोटस्थित त्रिशूली ३ बी हब सबस्टेसनमा जोडिने कम्पनीले जनाएको छ ।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२७

सबै जनता सेयरधनी : ऊर्जामन्त्री

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको सेयरधनी बनाउन प्रारम्भिक छलफल सुरु गरेको छ ।

ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनको अग्रसरतामा मंगलबार सिंहदरबारस्थित ऊर्जा मन्त्रालयमा सरोकारवाला उच्च अधिकारीसहित पहिलो चरणको छलफल सुरु भएको हो । मन्त्री पुनले गत वैशाख २५ गते सार्वजनिक गरेको ऊर्जा तथा जलस्रोत क्षेत्रको वर्तमान अवस्था र भावी मार्ग चित्रसहितको श्वेतपत्रमा हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको मालिक बनाउने उल्लेख छ ।

श्वेतपत्रको बुँदा ५८ मा हिमाल, पहाड, तराई-मधेसका हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युत्मा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धिमाफत राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्न 'नेपालको पानी जनताको लगानी, हरेक नेपाली विद्युत्को सेयरधनी' कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने उल्लेख छ ।

जनताको सेयर लगानी गर्न करिब ३ हजार ३९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा छलफल भएको थियो । यसमा ७२५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, ४ सय मेगावाटको तल्लो अरुण, १ सय १ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौं, ४८ मेगावाटको भेरी-बर्बई डाइभर्सन, २१० मेगावाटको सेती चैनपुर, ७० मेगावाटको सिम्बुवा, ७५ मेगावाटको ताप्लेजुङको घुन्सालगायत आयोजना छन् ।

जलविद्युत्को सम विकासका लागि सबै प्रदेशमा जलविद्युत् आयोजना समेटिने हिसाबले आयोजनाको छनोट प्रक्रियाको थालनी गरिएको छ । आयोजना अन्तिम छनोट गर्न निरन्तर छलफल तथा परामर्श गर्ने मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ । छलफलमा मन्त्री पुनले निर्देशन दिनुहुँदै छनोट हुने आयोजना नाफाका लागि मात्र नभई सेवाको दृष्टिले निर्माण हुनुपर्ने बताए ।

“गरिब नागरिकको हातहातमा सेयर पुग्नु पङ्ख्यो, यसबाट उनीहरूको जीवनस्तर माथि उठ्नु पङ्ख्यो,” मन्त्री पुनले भने, “यसरी निर्माण हुने आयोजना नाफाको सुनिश्चित गरेर मात्र निर्माण गरिनेछ ।” जनताको जलविद्युत् आयोजनाका लागि स्रोत व्यवस्थापन कसरी गर्ने भन्नेबारेमा समेत मंगलबारको बैठकमा छलफल भएको थियो । ऊर्जा मन्त्रालय अन्तर्गतको जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीले आयोजना निर्माणमा लाग्ने अनुमानित लागत, आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन र ऋण व्यवस्थापनको प्रारम्भिक खाका प्रस्तुत गरेको थियो । छलफलमा ऊर्जामन्त्री पुन, ऊर्जासचिव अनुपकुमार उपाध्याय, विद्युत् विकास विभागका महानिर्देशक नवीन सिंह, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ, जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीका प्रमुख छविराज पोखरेलगायत सरोकारवालाको उपस्थिति थियो ।

श्रोत: कारोबार, २०७५/०३/२७

जलविद्युत्मा वातावरण अध्ययन झन् लम्ब्याउँदै

भीम गौतम

पुस्तिकाका प्रावधान थप झन्झटिला

“१० वर्षभित्र १५ हजार मेगावाट विद्युत् र जलविद्युत्मार्फत आर्थिक समृद्धिको नारा अघि सारेको सरकारले नै आफ्नो लक्ष्यविपरीत जलविद्युत् आयोजनाको वातावरण अध्ययन प्रभाव अध्ययन प्रक्रिया लम्ब्याउने प्रावधान अघि सारेको छ । “१० वर्षभित्र १५ हजार मेगावाट विद्युत् र जलविद्युत्मार्फत आर्थिक समृद्धिको नारा अघि सारेको सरकारले नै आफ्नो लक्ष्यविपरीत जलविद्युत् आयोजनाको वातावरण अध्ययन प्रभाव अध्ययन प्रक्रिया लम्ब्याउने प्रावधान अघि सारेको छ । जलविद्युत्मा वातावरण अध्ययन प्रक्रियाको स्वीकृतिका लागि लामो समय लाग्ने गरेको र यसले जलविद्युत् आयोजनाको विकासमा असर पारेको भन्दै आलोचना भइरहेका बेला वन तथा वातावरण मन्त्रालयले पहिलाको प्रक्रियाभन्दा दोब्बर समय लाग्ने गरी जलविद्युत् पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन पुस्तिका (म्यानुअल) निर्माणमार्फत यस्तो प्रावधान अघि सारेको हो । पुस्तिकामा हालको रहेको वातावरण प्रभाव मूल्यांकन (ईआईए) को प्रक्रिया, समय र लागत दोब्बरभन्दा बढी लाग्ने गरी मस्यौदा तयार गरिएको छ ।

मूल्यांकन पुस्तिका तयार भएर वन तथा वातावरण मन्त्रिस्तरीय निर्णयबाट पारित गर्ने गरी यो अन्तिम चरणमा पुगेको छ । पुस्तिका पारित भएमा हाल सबै प्रक्रिया पूरा गरेर ईआईए पारित गर्न औसतमा दुई वर्ष लाग्ने गरेकोमा कम्तीमा चार वर्ष लाग्ने र जलविद्युत् आयोजनाको लागत समेत बढ्ने वातावरण विज्ञहरू बताउँछन् । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री वर्षमान पुनः र वन तथा वातावरणमन्त्री शक्तिबहादुर बस्नेतले जलविद्युत् तथा पूर्वाधार विकासमा आयोजनामा रुख कटानी तथा ईआईएमा देखिएको समस्या समाधान गर्ने सार्वजनिक घोषणा गरेको एक महिनामात्रै पुगेको छ । तर, एक्कासी यस्तो प्रावधानसहित पुस्तिका पारित गर्ने अन्तिम तयारीमा पुग्नुलाई अर्थपूर्ण रूपमा हेरिएको छ । विश्व बैंकको सहयोगमा अर्थ र वन तथा वातावरण मन्त्रालयले तयार पारिएको पुस्तिकामा अधिकांश प्रावधान नेपाली अभ्यास र अनुभवभन्दा पनि अमेरिकालगायतका विकसित र अफ्रिकन मुलुकहरूको समावेश गरिएको छ । अर्थ मन्त्रालयले पुस्तिका छिटो पारित गर्न दबाव दिइरहेको मन्त्रालय स्रोतले जनाएको छ ।

स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था (इप्पान) नेपालका अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाईं जलविद्युत् आयोजनाहरूले थैग्न नसक्ने गरी प्रावधान राख्न लागेको जानकारी आएको बताउँछन् । “आयोजना बनाउन होइन रोक्नका लागि सहजीकरण गर्ने गरी प्रावधान आउन लागेका छन्, आयोजनाले थैग्न नसक्ने गरी प्रावधान राखिएको देखिएको छ,” उनी भन्छन्, “स्थानीय वन, तहदेखि केन्द्रका अधिकांश मन्त्रालयसँग स्वीकृति लिने गरी प्रक्रिया लम्बिँदा १५ हजार मेगावाट विद्युत् बनाउने योजना सरकारले कसरी पूरा गर्ला, आश्चर्य लागेको छ ।” तर वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सह-सचिव एवं प्रवक्ता

धनञ्जय पौडेल भने ईआईएलाई वातावरण संरक्षण समेतलाई ध्यान दिइ समयसापेक्ष बनाउन लागेको बताउँछन् । “ईआईएलाई वातावरण संरक्षणलाई समेत ध्यान दिई समय सापेक्ष बनाउन लागिएको हो,” उनी भन्छन् । प्राप्त पुस्तिकाअनुसार, हाल ईआईएका लागि विस्तृत स्थलगत कार्यको काम वर्षमा जुनसुकै बेला पनि एक पटक गरे पुग्नेमा अहिले मनसुन, मनसुनपूर्व, मनसुनपश्चात र हिउँदमा गर्ने गरी चारपटक गर्नुपर्ने प्रावधान राखिएको छ । जसको कारणले पहिलाभन्दा दोब्बर समयका साथै चार गुणा बढी मानवीय स्रोतको उपयोग गर्नुपर्ने अवस्था आएको छ । आवश्यकताको आधारमा जलविद्युत्का विभिन्न पारामिटर (परिमिति) को सार्वजनिक चासो र विज्ञहरूको फिल्ड भ्रमणको आधारमा गर्ने विद्यमान व्यवस्था रहेकोमा नयाँ पुस्तिकामा सबै अनिवार्य रूपमा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

तोकिएका अधिकांश पारामिटर विकसित राष्ट्रहरूमा लागू गरिएका हुन् । भौतिक र रासायनिक वातावरणतर्फ हाइड्रोलोजी तथा स्ट्रिम फ्लोज, वालुवा, वायु गुणस्तर र हल्लाको स्तर लगायतका नौ, जैविक पर्यावरणतर्फ इको सिस्टम लगायतका तीन, सामाजिक-आर्थिक वातावरणतर्फ सामुदायिक स्तर, आर्थिक र रोजगारी अवसर लगायतका ११, सांस्कृतिक सम्पदातर्फ सांस्कृतिक सम्पत्तिलगायतका चार पारामिटरका साथै वातावरण प्रवाह पारामिटर उल्लेख गरिएका छन् । केही व्यस्त सहर र बजार क्षेत्रमा वायु प्रदूषण लगायतका कतिपय प्रावधानबारे अध्ययन गर्नुपर्ने भएपनि सबै ठाउँमा यस्ता प्रावधानहरू राख्दा यसले अध्ययनका लागि बढी समय लगाउने विज्ञहरूको भनाइ छ ।

नदी स्वास्थ्य मूल्यांकनका लागि नेपालमै नेपाल वायोटेक इस्कोर र गंगा रिभर सिस्टम वायोटेक स्कोर विधि भएपनि पुस्तिकामा अमेरिकी संस्था स्मिथसोनियमको प्रावधान उल्लेख छ, जुन नेपालसँग साब्दभिक नभएको विज्ञहरूको तर्क छ । पुस्तिकामा उल्लेख भए सामाजिक तथा आर्थिक सर्भेक्षण फाराममा नेपालको भुगोलमा रहेको वनस्पति र प्रजातीभन्दा अफ्रिका लगायतका देशमा पाइने सिनट्स, दावा, माहोग्यानी, केसाभा, आक्रोबा लगायत उल्लेख छन् । जुन, नेपालमा पाइँदैन भने त्यो फर्म सार्वजनिक रूपमा भर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । “वन तथा वातावरण मन्त्रालयले तयार पारेको भनेपनि पुस्तिकामा रहेका अधिकांश प्रावधानहरू नेपालीभन्दा पनि कुनै विदेशी मुलुकको नक्कल गरेको र हाम्रो देशको सन्दर्भमा असान्दर्भिक देखिन्छन्,” एक वातावरण विज्ञले भने, “यसले नेपालको जलविद्युत् विकासलाई धेरै पछाडि धकेल्छ ।” पहिला ८ भागमा छुट्टाछुट्टै रूपमा पुस्तिका भएपनि सबैलाई समेट्ने गरी मन्त्रालयले एउटा पुस्तिका बनाउन लाग्नु सकारात्मक भएपनि अधिकांश स्वदेशीभन्दा पनि विदेशीलाई मिल्ने प्रावधानसहित आउन थालेपछि जलविद्युत् क्षेत्रका विकासकर्ताहरू भने प्रक्रिया झन झन्झटिलो बन्ने भन्दै त्रसित बनेका छन् ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२७

जलविद्युत्मा सर्वसाधारणको लगानी: डेढ दर्जन आयोजनाको नाम टुंगो

ऊर्जा मन्त्रालयले सर्वसाधारणको सोझै लगानीमा बनाउन सकिने आयोजनाबारे छलफल सुरु गरेको छ । मंगलबार मन्त्रालयमा बसेको सरोकारवालाहरूको बैठकले मन्त्रालयले सोझै लगानी गर्ने गरी बनाउन डेढ दर्जन आयोजनाको नामसमेत टुंग्याएको छ । सर्वसाधारणको लगानीमा बनाउन सकिने करिब ३ हजार ३ सय ९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा छलफल भएको मन्त्रालयले जनाएको छ । ७ सय २५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, ४ सय मेगावाटको तल्लो अरुण, १ सय १ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौं, ४८ मेगावाटको भेरी-बबई डाइभर्सन, २१० मेगावाटको सेती चैनपुर, ७० मेगावाटको सिम्बुवा, ७५ मेगावाटको ताप्लेजुङको घुन्सालगायत आयोजना छन् ।

यी आयोजनामध्ये केही अध्ययनको चरणमा छन् । थप छलफलपछि मात्रै आयोजनाको अन्तिम सूची टुंग्याउने मन्त्रालयले जनाएको छ । छलफलमा ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनले नाफाको सुनिश्चितता गरेर मात्रै सर्वसाधारणको लगानीमा आयोजना निर्माण हुनुपर्ने धारणा राखेका थिए ।

मन्त्रालयमा भएको छलफलमा यी आयोजनाको लागि स्रोत व्यवस्थापनको विषयमा पनि छलफल भएको थियो ।

ऊर्जा मन्त्रालयअन्तर्गतको जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीले आयोजना निर्माणमा लाग्ने अनुमानित लागत, आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन र ऋण व्यवस्थापनको प्रारम्भिक खाका प्रस्तुत गरेको थियो ।

उक्त खाकामा प्रतियुनिट उत्पादनका लागि २० करोड रुपैयाँ लगानी आवश्यक रहेको अनुमान गरिएको छ । ३ हजार १ सय ८८ मेगावाट उत्पादनका लागि कुल ६३ हजार ७ सय ६० करोड रुपैयाँ आवश्यक हुने अनुमान गरिएको छ ।

कम्पनीले प्रस्तुत गरेको खाकामा योमध्ये १५ प्रतिशत रकम सर्वसाधारणबाट जुटाउने र १५ प्रतिशत सरकारले जुटाउने प्रस्ताव गरिएको छ । साँचै बाँकी ७० प्रतिशत आन्तरिक र बाह्य ऋणबाट उठाउन सकिने उल्लेख छ ।

आयोजनाका लागि सर्वसाधारणबाट लगानी उठाउन विभिन्न बैंक र मनी ट्रान्सफरको उपयोग गर्न सकिने प्रस्ताव गरिएको छ । सर्वसाधारणले मोबाइल बैंकिङबाट रकम लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने प्रस्तावमा उल्लेख छ ।

ऊर्जामन्त्री पुनले वैशाख २५ गते श्वेतपत्र जारी गर्दै सर्वसाधारणको लगानीमा आयोजना बनाउने घोषणा गरेका थिए ।

इलेपसँग पीपीए

काठमाडौं- नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र २३.६ मेगावाटको इलेप खोला जलविद्युत् आयोजनाबीच विद्युत् खरिद बिक्री सम्झौता (पीपीए) भएको छ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणकातर्फबाट योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक जगदीश्वरमान सिंहले र आयोजनाकातर्फबाट प्रवर्द्धक जलशक्ति हाइड्रो कम्पनी प्रालिका अध्यक्ष तिलक लामाले

सोमबार पीपीएमा हस्ताक्षर गरेका हुन् । प्राधिकरणले आयोजनाबाट उत्पादित ऊर्जा सुक्खायाम प्रतियुनिट ८ रुपैयाँ ४० पैसा र वर्षायाममा ४ रुपैयाँ ८० पैसामा खरिद गर्ने गरी सम्झौता गरेको हो ।

आयोजनाले वार्षिक ३ प्रतिशतका दरले ८ पटकसम्म साधारण मूल्य वृद्धि (स्कालेसन) पाउनेछ । आयोजनाबाट वार्षिक रूपमा १४ करोड ४८ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुने कम्पनीले जनाएको छ । एक वर्षभित्रमा वितीय व्यवस्थापन (फाइनान्सियल क्लोजर) गरी आयोजनाको निर्माण सुरु गर्ने लक्ष्यका साथ काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताए । उत्पादन सुरु भएपछि तीन वर्षभित्र निर्माण सक्ने लक्ष्य राखिएको छ । सम्झौतामा आयोजनाले व्यापारिक रूपमा विद्युत् उत्पादन गर्नुपर्ने मिति डिसेम्बर २०२४ तोकिएको छ । ३२ किलोमिटर प्रसारण लाइन आयोजनाले नै निर्माण गरी नुवाकोटस्थित त्रिशूली ३ बी हब सबस्टेसनमा जोडिने कम्पनीले जनाएको छ ।

श्रोत: नागरीक, २०७५/०३/२७

सबै नागरिकलाई सेयरधनी बनाउने अभियानमा उर्जामन्त्री पुन

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको सेयरधनी बनाउन प्रारम्भिक छलफल सुरु गरेको छ ।

ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनको अग्रसरतामा मंगलबार सिंहदरबारस्थित ऊर्जा मन्त्रालयमा सरोकारवाला उच्च अधिकारीसहित पहिलो चरणको छलफल सुरु भएको हो ।

मन्त्री पुनले गत वैशाख २५ गते सार्वजनिक गरेको ऊर्जा तथा जलस्रोत क्षेत्रकोवर्तमान अवस्था र भावी मार्गचित्रसहितको श्वेतपत्रमा हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको मालिक बनाउने उल्लेख छ ।

श्वेतपत्रको बुँदा ५८ मा हिमाल, पहाड, तराई-मधेसका हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युत्मा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धिमाफत राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्न 'नेपालको पानी जनताको लगानी, हरेक नेपाली विद्युत्को सेयरधनी' कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने उल्लेख छ ।

जनताको सेयर लगानी गर्न करिब तीन हजार तीन सय ९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा छलफल भएको थियो । यसमा सात सय २५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, चार सय मेगावाटको तल्लो अरुण, १०१ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौँ, ४८ मेगावाटको भेरी-बबई डाइभर्सन, दुई सय १० मेगावाटको सेती चैनपुर, ७० मेगावाटको सिम्बुवा, ७५ मेगावाटको ताप्लेजुङको घुन्सालगायत आयोजना छन् । जलविद्युत्को समविकासका लागि सबै प्रदेशमा जलविद्युत् आयोजना समेटिने हिसाबले आयोजनाको छनोट प्रक्रिया थालनी गरिएको छ ।

आयोजना अन्तिम छनोट गर्न निरन्तर छलफल तथा परामर्श गर्ने मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ । छलफलमा मन्त्री पुनले निर्देशन दिँदै छनोट हुने आयोजना नाफाका लागि मात्र नभई सेवाको दृष्टिले निर्माण हुनुपर्ने बताए ।

'गरिब नागरिकको हातहातमा सेयर पुग्नुपर्छ, यसबाट उनीहरूको जीवनस्तर माथि उठ्नुपर्छ,' मन्त्री पुनले भने, 'यसरी निर्माण हुने आयोजना नाफाको सुनिश्चित गरेर मात्र निर्माण गरिनेछ ।'

जनताको जलविद्युत् आयोजनाहरूको लागि स्रोत व्यवस्थापन कसरी गर्ने भन्नेमा समेत मंगलबारको बैठकमा छलफल भएको थियो । ऊर्जा मन्त्रालय अन्तर्गतको जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीले आयोजना निर्माणमा लाग्ने अनुमानित लागत, आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन र ऋण व्यवस्थापनको प्रारम्भिक खाका प्रस्तुत गरेको थियो ।

छलफलमा ऊर्जामन्त्री पुन, ऊर्जासचिव अनुपकुमार उपाध्याय, विद्युत् विकास विभागका महानिर्देशक नविन सिंह, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ, जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीका प्रमुख छविराज पोखरेलगायत सरोकारवालाको उपस्थिति थियो ।

श्रोत: गोरखापत्र, २०७५/०३/२७

सबै नेपालीलाई सेयरधनी बनाउन जलविद्युत् आयोजना छनोट सुरु

लक्ष्मीप्रसाद उपाध्याय

विदेशमा रहेका नेपालीसहित सबै नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको सेयरधनी बनाउने अभियानअन्तर्गत सरकारले सम्भावित जलविद्युत् आयोजना छनोट प्रक्रिया थालेको छ ।

मङ्गलबार जलविद्युत् आयोजनाको लागत, उत्पादन क्षमता, निर्माणको औचित्य, माग र आपूर्तिको अवस्थालगायतका कुरालाई दृष्टिगत गरी सबै प्रदेशका सम्भावित आयोजनाको छनोटबारे पहिलो चरण सुरु गरेको छ । ऊर्जाको माग तथा खपत, लागतका हिसाबले सबैभन्दा सस्तो र सम्भाव्य आयोजनाहरूको तुलनात्मक अध्ययन गरेर सरकारले यो कार्यलाई अगाडि बढाएको हो ।

जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीद्वारा तयार पारिएको प्रारम्भिक खाकामा सबै प्रदेशलाई समेटिएका १६ वटा आयोजनाबारे छलफल भएको छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री वर्षमान पुनको अग्रसरतामा जलविद्युत् विकाससँग सरोकार राख्ने सबै निकायका बीच छलफल सुरु भएको हो । यसअघि ऊर्जा मन्त्रालय, ऊर्जा विकास विभाग, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले विभिन्न अध्ययनको चरणमा पुऱ्याएका र लागत तथा उत्पादनको हिसाबले निकै 'लोभ लाग्दा' भनिएका आयोजनाबारे छलफल भएको छ । यसरी छनोट भएका आयोजना निर्माणका लागि वैदेशिक रोजगारीमा विदेशिएकादेखि लिएर गरिबभन्दा गरिब घरपरिवारले पनि थोरै भए पनि लगानीको सेयर दिने उद्घोष सरकारले गरेको छ ।

तीन हजार ३९७ मेगावाट उत्पादन क्षमताका विभिन्न १६ वटा जलविद्युत् आयोजनाको हालसम्मको अध्ययनको प्रगति, आयोजना विकास गर्दा हाल विद्यमान सडक, बाटोघाटोको पहुँचता, प्रभावित जनसङ्ख्या तथा मुआब्जामा लाग्ने लागत, त्यो क्षेत्रमा विद्युत् माग, प्रसारण लाइनको विद्यमान अवस्था आदि बारे मङ्गलबार छलफल भएको छ ।

प्रारम्भिक छलफलका क्रममा २१० मेगावाटको सेती चैनपुर, १६५ मेगावाटको अपर सेती न्यादी, ४९२ मेगावाटको फुकोट कर्णाली, १५७ मेगावाटको जगदुल्ला, ४८ मेगावाटको भेरी बबई डाइभर्सन, २४० मेगावाटको बुढी गण्डकी- 'क', ९६ मेगावाटको तामाकोसी-भि, ७२५ मेगावाटको अपर अरुण, ३७२ मेगावाटको अरुण-४, ७५ मेगावाटको घुन्सा, ७० मेगावाटको सिन्धुआ, ४८२ मेगावाटको किमाथान्का अरुणलगायतका आयोजना पहिलो चरणमा छनोटमा परेको छन् । मन्त्री पुनले गत वैशाख २५ गते सार्वजनिक गरेको ऊर्जा तथा जलस्रोत क्षेत्रको वर्तमान अवस्था र भावी मार्गचित्रसहितको श्वेतपत्रमा नेपालका पानी जनताको लगानी, हरेक नेपाली विद्युत्को सेयरधनी भन्ने नारालाई प्रमुखताका साथ उल्लेख गरिएको थियो । हरेक नेपाली जनतालाई जलविद्युत्मा लगानीको अवसर प्रदान गर्दै आर्थिक समृद्धिमा र्णत राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्ने अभियान ऊर्जा क्षेत्रबाट थालनी हुनुपर्ने छलफलका क्रममा मन्त्री पुनले बताउनुभयो ।

सो अवसरमा मन्त्री पुनले मातहतको निकायलाई निर्देशन दिनुहुँदै सबै प्रदेशमा कम्तीमा एउटा जलविद्युत् आयोजना बन्ने गरी आयोजनाको छनोट हुनुपर्ने र आयोजना निर्माण गर्दा गरिब धनी सबै नागरिकले सेयर पाउने ग्यारेन्टीका साथ काम अगाडि बढाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । मन्त्री पुनले भन्नुभयो, सानै भए पनि नेपालीकै लगानीका मात्र निर्माण भएको मोडल प्रोजेक्ट निर्माण गर्न सकिन्छ सकिदैन भनेर पनि यो छलफल चलाएका छौं । सम्भव भएसम्म नेपालीकै लगानीमा त्यस्ता आयोजना निर्माण गर्ने छौं, नभए नेपालीको लगानीलाई समेटेर अन्य

स्रोतबाट पनि लगानी जुटाएर जलविद्युत्को विकास गर्ने अभियानमा सरकार जुटेको छ ।
आयोजना छनोटको प्रारम्भिक प्रारूपमा प्रतिमेगावाट कम्तीमा २० करोड रुपियाँ लाग्ने अनुमान गरिएको छ । त्यसो हुँदा आन्तरिक स्रोतबाट मात्र आयोजना बन्न नसक्ने भएकाले अरु स्रोतहरूको खोजी पनि गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ । मन्त्री पुनका प्रेस संयोजक रोशन खड्काका अनुसार सस्तो, सजिलो आयोजना निर्माणका लागि विभिन्न चरणमा आयोजनाको तुलनात्मक अध्ययन र छलफल गर्दै आमनेपालीका लागि लगानी गर्न योग्य जलविद्युत् आयोजनाको छनोट गरिनेछ र लगानीका लागि आह्वान गरिनेछ ।
सरकारले रन अफ दि रिभर प्रणाली र जलाशययुक्त दुबै खालका जलविद्युत् आयोजनालाई छनोटको प्रक्रियामा राखेको छ ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२७

जलविद्युत्मा सर्वसाधारणको लगानी: डेढ दर्जन आयोजनाको नाम टुंगो

ऊर्जा मन्त्रालयले सर्वसाधारणको सोझै लगानीमा बनाउन सकिने आयोजनाबारे छलफल सुरु गरेको छ । मंगलबार मन्त्रालयमा बसेको सरोकारवालाहरूको बैठकले मन्त्रालयले सोझै लगानी गर्ने गरी बनाउन डेढ दर्जन आयोजनाको नामसमेत टुंग्याएको छ । सर्वसाधारणको लगानीमा बनाउन सकिने करिब ३ हजार ३ सय ९७ मेगावाटका १६ आयोजनाका विषयमा छलफल भएको मन्त्रालयले जनाएको छ । ७ सय २५ मेगावाटको माथिल्लो अरुण, ४ सय मेगावाटको तल्लो अरुण, १ सय १ मेगावाटको तामाकोसी पाँचौं, ४८ मेगावाटको भेरी-बबई डाइभर्सन, २१० मेगावाटको सेती चैनपुर, ७० मेगावाटको सिम्बुवा, ७५ मेगावाटको ताप्लेजुङको घुन्सालगायत आयोजना छन् ।

यी आयोजनामध्ये केही अध्ययनको चरणमा छन् । थप छलफलपछि मात्रै आयोजनाको अन्तिम सूची टुंग्याउने मन्त्रालयले जनाएको छ । छलफलमा ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनले नाफाको सुनिश्चितता गरेर मात्रै सर्वसाधारणको लगानीमा आयोजना निर्माण हुनुपर्ने धारणा राखेका थिए ।

मन्त्रालयमा भएको छलफलमा यी आयोजनाको लागि स्रोत व्यवस्थापनको विषयमा पनि छलफल भएको थियो ।

ऊर्जा मन्त्रालयअन्तर्गतको जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनीले आयोजना निर्माणमा लाग्ने अनुमानित लागत, आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन र ऋण व्यवस्थापनको प्रारम्भिक खाका प्रस्तुत गरेको थियो ।

उक्त खाकामा प्रतियुनिट उत्पादनका लागि २० करोड रुपैयाँ लगानी आवश्यक रहेको अनुमान गरिएको छ । ३ हजार १ सय ८८ मेगावाट उत्पादनका लागि कुल ६३ हजार ७ सय ६० करोड रुपैयाँ आवश्यक हुने अनुमान गरिएको छ ।

कम्पनीले प्रस्तुत गरेको खाकामा योमध्ये १५ प्रतिशत रकम सर्वसाधारणबाट जुटाउने र १५ प्रतिशत सरकारले जुटाउने प्रस्ताव गरिएको छ । साथै बाँकी ७० प्रतिशत आन्तरिक र बाह्य ऋणबाट उठाउन सकिने उल्लेख छ ।

आयोजनाका लागि सर्वसाधारणबाट लगानी उठाउन विभिन्न बैंक र मनी ट्रान्सफरको उपयोग गर्न सकिने प्रस्ताव गरिएको छ । सर्वसाधारणले मोबाइल बैंकिङबाट रकम लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने प्रस्तावमा उल्लेख छ ।

ऊर्जामन्त्री पुनले वैशाख २५ गते श्वेतपत्र जारी गर्दै सर्वसाधारणको लगानीमा आयोजना बनाउने घोषणा गरेका थिए ।

इलेपसँग पीपीए

काठमाडौं- नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र २३.६ मेगावाटको इलेप खोला जलविद्युत् आयोजनाबीच विद्युत् खरिद बिक्री सम्झौता (पीपीए) भएको छ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणकातर्फबाट योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयका उपकार्यकारी निर्देशक जगदीश्वरमान सिंहले र आयोजनाकातर्फबाट प्रवर्द्धक जलशक्ति हाइड्रो कम्पनी प्रा. लि.का अध्यक्ष तिलक लामाले सोमबार पीपीएममा हस्ताक्षर गरेका हुन् । प्राधिकरणले आयोजनाबाट उत्पादित ऊर्जा सुक्खायाम प्रतियुनिट ८ रुपैयाँ ४० पैसा र वर्षायाममा ४ रुपैयाँ ८० पैसामा खरिद गर्ने गरी सम्झौता गरेको हो ।

आयोजनाले वार्षिक ३ प्रतिशतका दरले ८ पटकसम्म साधारण मूल्य वृद्धि (स्कालेसन) पाउनेछ । आयोजनाबाट वार्षिक रूपमा १४ करोड ४८ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुने कम्पनीले जनाएको छ । एक वर्षभित्रमा वित्तीय व्यवस्थापन (फाइनान्सियल क्लोजर) गरी आयोजनाको निर्माण सुरु गर्ने लक्ष्यका साथ काम भइरहेको कम्पनीका अध्यक्ष लामाले बताए । उत्पादन सुरु भएपछि तीन वर्षभित्र निर्माण सक्ने लक्ष्य राखिएको छ । सम्झौतामा आयोजनाले व्यापारिक रूपमा विद्युत् उत्पादन गर्नुपर्ने मिति डिसेम्बर २०२४ तोकिएको छ । ३२ किलोमिटर प्रसारण लाइन आयोजनाले नै निर्माण गरी नुवाकोटस्थित त्रिशूली ३ बी हब सबस्टेसनमा जोडिने कम्पनीले जनाएको छ ।

श्रोत: क्यापिटल नेपाल, २०७५/०३/२७

कृषि, जलविद्युत् र पर्यटनमा जेठसम्म ४ सय ८८ अर्ब कर्जा प्रवाह

सरकारले कृषि, जलविद्युत् तथा पर्यटन क्षेत्रमा गत जेठसम्ममा ४८८ अर्ब ६८ करोड कर्जा प्रवाह गरेको छ । यसअघि प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा कुल कर्जाको न्यूनतम २५ प्रतिशत कर्जा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्था थियो । यसअन्तर्गत कृषि क्षेत्रमा १० प्रतिशत, जलविद्युतमा ५ प्रतिशत, पर्यटन क्षेत्रमा ५ प्रतिशत र बाँकीमा ५ प्रतिशत अनिवार्य रूपमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्था लागू गरिएको थियो । कर्जा लगानीमध्ये जेठ मसान्तसम्म बैङ्कको लगानीमा रहेको कुल कर्जाको २३ दशमलव ६ प्रतिशत हो ।

श्रोत: काब्लिपुर, २०७५/०३/२७

त्रिशूली र देवीघाट जलविद्युत बन्द

दुईदिनदेखि नुवाकोट पूरै र रसुवा आंशिक अन्धकार

त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रमा मंगलबार दिउँसो आगलागी भएपछि नुवाकोट र रसुवाको केही भागमा अन्धकार भएको छ । त्रिशूली विद्युत् गृहको जेनेरेसनतर्फको ६.६ केभी साइट ब्रेकरमा मंगलबार दिउँसो साढे १ बजे आगलागी भएपछि त्रिशूली र देवीघाट जलविद्युत् उत्पादन बन्द भएको हो । त्रिशूलीको १३ वटा फिडरमार्फत विद्युत् आपूर्ति भइरहेकामा विद्युत् गृहमा आगलागीका कारण ७ वटा बन्द भएको त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रका प्रमुख तारादत्त भट्टले बताए । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको स्वामित्वमा नुवाकोटमा रहेको त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्र (जडित क्षमता २४ मेगावाट भए पनि हाल २० मेगावाट विद्युत् उत्पादन हुँदै आएको थियो ।

आगलागीपछि त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्र र त्यसको क्यासकेटका रूपमा रहेको देवीघाट जलविद्युत् केन्द्र बन्द छ । हाल देवीघाटको जडित क्षमता १५ मेगावाट छ । आगलागीबाट भएको क्षतिको यकिन र मर्मत सम्भार तत्काल सुरु गर्न प्राविधिक टोली परिचालन भएको केन्द्रले जनाएको छ । आगलागीको कारण र क्षतिको विवरण प्राविधिक टोलीको अध्ययनपछि आउने केन्द्र प्रमुख भट्टले बताए ।

‘ग्राहकलाई राष्ट्रिय ग्रिडबाट आएको विद्युत् छिट्टै दिने तयारीमा छौं,’ भट्टले भने, ‘सामान काठमाडौँबाट झिकाएर १५ जना प्राविधिकले काम गरिरहेका छौं ।’ मंगलबार दिउँसो आगलागी भएपछि सुरक्षाकर्मी, विद्युत् गृहका कर्मचारी, स्थानीय बासिन्दा लगायतको करिब साढे एक घण्टाको प्रयासपछि आगोलाई नियन्त्रणमा लिइएको थियो । त्रिशूली जलविद्युतले ५१ वर्षदेखि निरन्तर बिजुली उत्पादन गर्दै आएको छ ।

सुरुमा ३ वटा टर्बाइन चलाइएको थियो । एउटा टर्बाइनले साढे ३ मेगावाट विद्युत् उत्पादन दिने गरेको छ । तत्कालीन अवस्थामा काठमाडौँमा ५ मेगावाटभन्दा बढी बिजुली खेर जाने भएकाले भारतीय पक्षले बढी भएको बिजुली किनिदिने भनेका थिए । सात वर्ष पुग्नु नपाउँदै काठमाडौँमा विद्युत् माग बढेपछि २०२८ मंसिर १ गते तत्कालीन प्रधानमन्त्री कीर्तिनिधि विष्टले ४ वटा टर्बाइन थप गरी उत्पादन बढाइएको थियो । नहर, बाँधस्थल र एउटा पेनस्टक पाइप थपेर क्षमता बढाइएको विद्युतका पुराना कर्मचारीले बताए । पावरहाउसको संरचनामा भने पहिल्यै बनेको थियो । विद्युत् उत्पादन भएको २५ वर्षपछि टर्बाइन फेरिएको थियो ।

अहिले टर्बाइनलगायत मेसिनका पार्टहरू पुराना भइसकेका छन् । प्लान्ट मर्मत गर्न पावरहाउस पूरै बन्द गर्नुपर्छ ।

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०७५/०३/२७

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति सार्वजनिक, ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा १५ प्रतिशत लगानी अनिवार्य

नेपाल राष्ट्र बैंकले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति सार्वजनिक गरेको छ । राष्ट्र बैंकले सरकारले जारी गरेको नयाँ आर्थिक वर्षको बजेटको प्राथमिकता र नीति तथा कार्यक्रम अनुसार बुद्धिबारे मौद्रिक नीति सार्वजनिक गरेको हो । राष्ट्र बैंकको मौद्रिक नीति अनुसार अब बाणिज्य तथा विकास बैंक र वित्तीय संस्थाले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम १५ प्रतिशत ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा अनिवार्य लगानी गर्नुपर्ने भएको छ । यसअघिको ऊर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा ५/५ प्रतिशत लगानी गरे पुग्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरेर लगानी दायरा १५ प्रतिशत पुर्याइएको हो । चालु आर्थिक वर्षको नीतिमा कुल कर्जाको २५ प्रतिशत लगानी प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार ऊर्जामा ५ प्रतिशत लगानी गरे पुग्ने प्रावधान थियो । जसका कारण अधिकांश बाणिज्य तथा विकास बैंकले ऊर्जा क्षेत्रको लगानी दायरा पूरा भएको भन्दै जलविद्युत आयोजनामा लगानी गर्न छोडेका थिए । राष्ट्र बैंकले सबै बाणिज्य तथा विकास बैंकलाई ७ वटै प्रदेशमा प्राथमिकता परेका क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने जनाएको छ । यस्तै, ठूला परियोजनामा भित्रने विदेशी लगानीको जोखिम न्यूनिकरण गर्न छुट्टै कोष (हेजिड फन्ड) स्थापना गरेर सुविधा दिने नीति राष्ट्र बैंकले ल्याएको छ । हेजिड फन्डले ठूला परियोजनामा लगानीकर्ताले व्यहोर्नुपर्ने विदेशी विनिमयदरको जोखिम व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुर्याउने राष्ट्र बैंकको विश्वास छ । हेजिड फन्डमार्फत लगानी जोखिम न्यूनिकरण गर्न ठूला जलविद्युत आयोजना, प्रसारण लाइन तथा सडकलगायत पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा विदेशी लगानी ल्याउन उपयुक्त कार्यविधी तयार गरिने राष्ट्र बैंकले जनाएको छ । यस्तै, विद्युतबाट सञ्चालन हुने सार्वजनिक सवारीसाधनको संख्या बढाउन यसका लागि दिइँदै आएको कर्जालाई प्राथमिकता प्राप्त कर्जामा गणना गर्ने नीति राष्ट्र बैंकले लिएको छ ।

श्रोत: उर्जा खबर, २०१५/०३/२८

रुदी 'बी'को भौतिक प्रगति ५० प्रतिशत,अर्काे वर्षबाट विद्युत उत्पादन गर्ने

लमजुङ्मा निर्माणाधीन ६.६ मेगावाटको रुदी 'बी' जलविद्युत आयोजना ५० प्रतिशत पूरा भएको छ । बिन्दवासिनी हाइड्रो पावर कम्पनीले निर्माण गरिरहेको आयोजनाको आधा काम सकिएको हो । बाँध, पाइप लाइन र विद्युतगृहको काम तीव्र गतिमा भइरहेको आयोजनाका उपप्रबन्धक सरोज भट्टराईले बताए । उनका अनुसार बाँध क्षेत्रको ५० प्रतिशत काम सकिएको छ । साढे ३ किलोमिटर लामो पाइप लाइन बिछ्याउने काम १० प्रतिशत पूरा भएको छ । विद्युतगृहमा पनि ५० प्रतिशत काम सकिएको आयोजनाले जनाएको छ । एक वर्षअघि निर्माण सुरु भएको आयोजना २०७६ असारभित्र पूरा गरेर विद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युत करिब ९ किलोमिटर टाढाको मादीस्थित मडुग्रेबेसी सबस्टेसनमा लगेर जोडिने छ । विद्युतगृहदेखि सबस्टेसनसम्मको आवश्यक प्रसारण लाइन कम्पनीले निर्माण गरिसकेको छ । १ अर्ब १५ करोड लागत अनुमान गरिएको आयोजनामा सानिमा बैंकको अगुवाइमा ५ बैंकको ऋण लगानी छ । ७० प्रतिशत बैंकले ऋण लगानी गरेको छ । ३० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी छ । कम्पनीले रुदी 'बी' सँगै ८.८ मेगावाटको रुदी 'ए' जलविद्युत आयोजना पनि निर्माण गरिरहेको छ । रुदी 'ए' रुदी 'बी' को क्यासकेड आयोजना हो । सिभिल संरचना निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको रुदी 'ए' बाट आगामी भदौदेखि विद्युत उत्पादन गर्ने तालिका छ ।

श्रोत: उर्जा खबर, २०७५/०३/२८

१० जलविद्युत कम्पनीले ३ अर्ब २४ करोड बढीकाे सेयर जारी गर्दै

१० जलविद्युत कम्पनीले ३ अर्ब रुपैयाँ बढीको सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेका छन् । सबै कम्पनीले ३ अर्ब २४ करोड ८१ लाख ५९ हजार ६ सय रुपैयाँ बराबरको सेयर निष्कासन गर्न नेपाल धितोपत्र बोर्डमा स्वीकृतिका लागि आवेदन दिएका छन् । सेयर निष्कासन तथा बाँडफाँड गर्न सबै कम्पनीले बिक्री प्रबन्धकसमेत तोकिसकेका छन् । बोर्डबाट स्वीकृति पाएपछि ३ करोड २४ लाख ८१ हजार ५ सय ९६ कित्ता साधारण सेयरको बिक्री खुल्ला हुनेछ । बोर्डका अनुसार मध्यभोटेकोसी जलविद्युत कम्पनीले कर्मचारीका लागि छुट्याइएको १ अर्ब ४४ करोड रुपैयाँ मूल्यको १ करोड ४४ लाख कित्ता सेयर निष्कासन गर्न आवेदन दिएको छ । कम्पनीले सिन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन १ सय २ मेगावाटको मध्यभोटेकोसी जलविद्युत आयोजनामा लगानी गर्ने ऋण दाता तथा संस्थापक संस्थाका कर्मचारीका लागि छुट्याइएको सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेको हो । कम्पनीले सेयर निष्कासन तथा बाँडफाँड गर्न ग्लोबल आइएमई क्यापिटल, प्रभु क्यापिटल, सिभिल क्यापिटल मार्केट, एस क्यापिटल, सिबिआइएल क्यापिटल, सानिमा क्यापिटल र लक्ष्मी क्यापिटल मार्केट लिमिटेडलाई नियुक्त गरेको छ । यस्तै, जलविद्युत आयोजनामा लगानी गर्दै आएको सिडिबी हाइड्रो फन्डले २२ करोड ८९ लाख ३० हजार रुपैयाँ बराबरको २२ लाख ८९ हजार ३ सय कित्ता साधारण सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्न बोर्डमा आवेदन दिएको छ । कम्पनीले सेयर निष्कासन तथा बाँडफाँड गर्न सनराइज क्यापिटललाई बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरेको छ । युनिभर्सल पावर कम्पनीले पनि दोलखामा निर्माणाधीन ११ मेगावाटको तल्लो खारेखोला जलविद्युत आयोजनाको सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेको छ । कम्पनीले आयोजना प्रभावित स्थानीय र सर्वसाधारणका लागि छुट्याइएको ९६ करोड ६१ लाख ६१ हजार रुपैयाँ मूल्य बराबरको ९६ लाख ६१ हजार ६ सय १० कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । कम्पनीको सेयर निष्कासन गर्न सिद्धार्थ क्यापिटललाई बिक्री प्रबन्धक तोकिएको छ । यसैगरी, मैलुङ खोला जलविद्युत कम्पनीले पनि सर्वसाधारणका लागि ७ करोड ३६ लाख २८ हजार ६ सय रुपैयाँ मूल्यको ७ लाख ३६ हजार २ सय ८६ कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । सिद्धार्थ क्यापिटलले कम्पनीको सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्नेछ । यसैगरी, कालिका पावर कम्पनीले पनि सर्वसाधारणका लागि १२ करोड रुपैयाँ बराबरको १२ लाख कित्ता सेयर जारी गर्ने भएको छ । सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्न काठमाडौँ क्यापिटल मार्केट र ग्लोबल आइएमई क्यापिटललाई नियुक्त गरिएको छ । यस्तै, शिवश्री हाइड्रो पावर लिमिटेडले सिन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन आयोजनाको स्थानीयका लागि छुट्याइएको १४ लाख ७६ हजार ४ सय कित्ता सेयर निष्कासन गर्दैछ । शिवश्रीको सेयर सिद्धार्थ क्यापिटल र नेपाल एसबिआईले निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्नेछन् । गर्जङ उपत्यका हाइड्रो पावर, लाफिडबुद्ध हाइड्रो पावर, युनिक हाइडल र हिमालय ऊर्जा विकास कम्पनीले पनि आयोजना प्रभावित स्थानीयका लागि छुट्याइएको सेयर निष्कासनको तयारी गरेका छन् । गर्जङको २ लाख, लाफिडबुद्धको ९ लाख ७८ हजार, युनिक हाइडलको ५ लाख ५० हजार, हिमालय ऊर्जाको ९ करोड ९० लाख रुपैयाँको ९ लाख ९ हजार कित्ता सेयर जारी हुने बोर्डले जनाएको छ । सेयर निष्कासन गर्ने सबै कम्पनीको प्रतिकित्ता खरिद मूल्य १ सय रुपैयाँ हुनेछ ।

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०१५/०३/२८

८ महिनामा भेरी-बबई डाइभर्सनको आधा सुरुङ खनियो

भेरी-बबई बहुउद्देश्य आयोजनाको आधा सुरुङ पूरा भएको छ । मेसिन जडान गरेर खन्न सुरु गरेको ८ महिनामा टिबिएम (टनेल बोरिङ मेसिन) ले बहुउद्देश्यीय आयोजनाको ५ हजार ६ सय १६ मिटर सुरुङ खनिएको हो । सुरुङको कुल लम्बाई १२ हजार २ सय मिटर छ । अब आयोजनाको ६ हजार ५ सय ८८ मिटर सुरुङ खन्न बाँकी छ । नेपालमा पहिलो पटक भित्रिएको अत्याधुनिक मेसिनबाट खन्न सुरु गरिएको सुरुङमा लक्ष्यभन्दा चाँडो प्रगति भइरहेको आयोजना निर्देशक शिवकुमार बस्नेतले बताए । ‘हामी समय तालिकाभन्दा अघि छौं, निर्माणमा अहिलेसम्म कुनै समस्या छैन,’ उनले ऊर्जा खबरसँग भने, ‘आगामी कात्तिकबाट आयोजनाको हेडवर्क्स र विद्युतगृहमा पनि काम सुरु गर्छौं ।’ सुरुङ सकिँदा अबको २ वर्षभित्र हेडवर्क्स र विद्युतगृहको निर्माण पनि पूरा गर्ने लक्ष्य रहेको बस्नेतले बताए । नेपाल विद्युत प्राधिकरण र विद्युत विकास विभागको सहकार्यमा डिजाइन भएको आयोजनाबाट ४६ मेगावाट विद्युत उत्पादन हुनेछ । २०७४ कात्तिक २० गते (नोभेम्बर ६, २०१७) देखि आयोजनाको सुरुङ खन्न सुरु गरिएको थियो । सुरुङ, बाँध तथा विद्युतगृह निर्माण गरी आयोजनालाई ३ चरणमा विभाजन गरिएको छ । भेरी नदीको पानी ४.२ डायमिटरको १२.२ किलोमिटर लामो सुरुङबाट बबईमा मिसाइनेछ । मेसिनले सुरुङ खन्नुअघि करिब १५० मिटर परम्परागत प्रणाली (ड्रिलिङ एन्ड ब्लाष्टिङ) बाट सुरुङ खनिएको थियो । खन्न सुरु गरेको दुई वर्षभित्र सुर्खेत हात्तीखालबाट बाँधस्थल चिप्लेसम्म सुरुङ निर्माण हुनेछ । आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा सुरु भएको आयोजनाका सबै चरणका काम (सुरुङ, बाँध, विद्युतगृह) आव २०७७/७८ मा पूरा गर्ने लक्ष्य छ । आयोजनाको सुरु लागत १६ अर्ब ४२ करोड रुपैयाँ अनुमान गरिए पनि पूरा हुँदासम्म करिब २३ अर्ब रुपैयाँ पुग्ने अनुमान छ । चीनको चाइना ओभर्सिज ग्रुप कम्पनी (कोभेक) ले आयोजना निर्माणको जिम्मा पाएको छ । आयोजना पूरा भएपछि ४६ मेगावाट विद्युतसहित बाँके र बर्दियाका ५१ हजार हेक्टर खेतीयोग्य जमिनमा सिँचाइ सुविधा पुर्याउने लक्ष्य छ ।

श्रोत: नयाँ पत्रिका, २०७५/०३/२८

माथिल्लो दोर्दी 'ए' को ७७ प्रतिशत काम सम्पन्न

शान्ता कमली

पूर्वी लमजुङको दोर्दीखोला करिडोरमा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको २५ मेगावाटको माथिल्लो दोर्दी 'ए' जलविद्युत आयोजनाको ७७ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । आयोजनाको निर्माण कार्य तिव्र रूपमा भईरहेको लिबर्टी इनर्जी कम्पनी लिमिटेडका सञ्चालक राजेन्द्र वस्तीले बताए । उनका अनुसार आयोजनाको पाइप लाइन, सुरुड र विद्युतको काम अहिले तिव्र रूपमा भएको छ भने बाँधको काम बर्खाको कारण रोकिएको छ । आयोजनाका सञ्चालक वस्तीका अनुसार आयोजनाको बाँध क्षेत्रमा ६० प्रतिशत काम सकिएको छ ।

२ हजार ८ सय मिटर लामो पेनेस्टक पाइप लाइनको ९० प्रतिशत बिछ्याउने काम सकिएको छ । आयोजनाको टनेलको काम २ हजार ६ सय २३ मिटरमा २ सय २८ मिटर बाँकी रहेको आयोजनाका साइट प्रोजेक्ट म्यानेजर टेकेन्द्र भण्डारीले बताए । उनका अनुसार टनेलको ९१ प्रतिशत काम सकिएको छ । आयोजनामा सुरुड र पाइप दुबै रहने गरी डिजाइन गरिएको छ । यस्तै, विद्युतगृहमा पनि ५० प्रतिशत निर्माण पूरा भएको छ । १६ महिनामा उत्पादन सुरु गर्ने तालिका भए पनि एक वर्षभित्र काम सम्पन्न गर्ने लक्ष्यसहित निर्माणलाई तीव्रता दिएको कम्पनीको दाबी छ ।

उत्पादन हुने विद्युतगृह नजिकै नेपाल विद्युत प्राधिकरणले निर्माण गर्ने १३२ केभी किर्तिपुर सवस्टेसनमा लगेर जोडिनेछ । २५ मेगावाट क्षमताको लिबर्टी इनर्जी कम्पनी लिमिटेडले ०६९ मा पिपिए सम्पन्न गरेको थियो ।

४ अर्ब लगानीमा निर्माण हुन लागेको यस आयोजनामा नेपाल ईन्भेष्टमेन्ट बैंकको नेतृत्वमा नौ बैंकले लगानी गरेका छन् । आयोजना २०७५ मंसिरमा सक्ने लक्ष्यका साथ काम शुरु भएपनि गत बैशाख १२ को भुकम्प र भारतीय नाकाबन्दीका कारण समस्या परेकाले समय बिस्तारका लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणले एक वर्ष समय थप गरेको आयोजनाका सञ्चालक वस्तीले बताए ।

आयोजनाको कुल ग्रस हेड ३२५ मिटर रहेको छ । आयोजनामा बैंकको ७० प्रतिशत ऋण र ३० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी छ । कम्पनीले ०७५ सालको अन्त्यसम्म विद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

दशैँ पछि शेयर निष्कासन गर्ने

२५ मेगावाटको माथिल्लो दोर्दी 'ए' जलविद्युत आयोजनाले दशैँ पछि शेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । आयोजनाका प्रबन्ध निर्देशक डा. आत्माराम घिमिरेले स्थानियसँग समन्वय गरी स्थानियले लगानी गर्न सक्ने समयमा आयोजनाको शेयर निष्कासन गरिने बताए ।

उनका अनुसार आयोजनाले स्थानियलाई १० प्रतिशत र सर्वासाधारणलाई १५ गरी २५ जम्मा प्रतिशत शेयर निष्काशन गरिनेछ । आयोजनाले स्थानियलाई १५ करोड रकम बराबरको १५ लाख कित्ता साधारण शेयर र सर्वासाधारणलाई २२ करोड ५० लाख रुपैया बराबरको २२ लाख ५० हजार कित्ता शेयर निष्काशन गर्ने आयोजनाका प्रबन्धक घिमिरेले बताए ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०३/२९

माथिल्लो छन्दी निर्माण हुँदै

दोर्दीको छयाइदीखोलामा ४ मेगावाटको माथिल्लो छन्दीखोला साना जलविद्युत् आयोजना निर्माणको तयारी गरिएको छ । उक्त खोलामा यसअघि २ मेगावाटको छन्दीखोला साना जलविद्युत् आयोजना निर्माण भइसकेको छ । उक्त आयोजनाको निर्माण कम्पनी छयाइदी हाइड्रोपावर लिमिटेडले अहिले ४ मेगावाटको आयोजना निर्माण गर्न लागेको हो । उक्त आयोजना निर्माणका लागि वित्तीय व्यवस्थापन सकिएको आयोजनाका प्रबन्ध सञ्चालक एलबी थापाले बताए ।

उनका अनुसार आयोजनामा बैंक अफ काठमाडौं (बीओके) को अगुवाइमा कुमारी बैंकले पनि ऋण लगानी गर्ने टुंगो लागेको छ । आगामी कात्तिकदेखि आयोजनाको निर्माण सुरु हुने उनले बताए ।

श्रोत: क्यापिटल नेपाल, २०७५/०३/२९

त्रिशूली र देवीघाट जलविद्युत् केन्द्र मर्मत गर्न एक साता लाग्ने

दैनिक ५० लाखभन्दा बढीको विद्युत् उत्पादन बन्द

त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रमा मङ्गलबार अपराह्न लागेको आगोले पुर्याएको क्षतिको मर्मत गर्न अझै एक साता लाग्ने भएको छ ।

जलविद्युत् गृहबाट उत्पादित विद्युत्लाई टान्सफर्मरसम्म पुर्याउन प्रयोग गरिएको विद्युतीय तारमा जडान गरिएको बसबार र तीन अर्धेटा ब्रेकरमा आगोले क्षति पुर्याएपछि २१ मेगावाट क्षमताको त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्र र १४ मेगावाटको देवीघाट जलविद्युत् केन्द्रको उत्पादन बन्द छ ।

विद्युत् उत्पादन गर्न सकिने भए पनि मर्मतका लागि बन्द गर्नुपर्ने बाध्यताले मङ्गलबार अपराह्नको आगलागीलगत्तै त्रिशूली र बुधबारदेखि देवीघाट जलविद्युत् केन्द्र बन्द गरिएको त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रका प्रमुख तारादत्त भट्टले जानकारी दिए ।

आगलागीबाट क्षति पुगेका टर्बाइनको मर्मतमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका १५ जनाभन्दा बढी प्राविधिक खटिएको भट्टले बताए । उनका अनुसार आगोले क्षति पुगेका ब्रेकर भैरहवा सवस्टेसनमा मौजुदा रहेकाले त्यहाँबाट ल्याउन पहल भइरहेको छ ।

“पूर्णक्षति भएका उपकरणको लगत लिएर सामग्री मगाएका छौं” उनले भने, “आगो निभाउन फायर एक्सटिङ्गुइसर ग्यास पर्याप्त नभएपछि दमकलमार्फत पानीसमेत प्रयोग भएकाले त्यसको कारण क्षति पुगेका उपकरण क्षति भन्ने यकिन हुन अझै बाँकी छ ।”

उनका अनुसार प्रारम्भिक लगतको आधारमा एक करोड रूपैयाँभन्दा बढी क्षति पुगेको छ । त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्र मर्मतका लागि पानी बन्द गर्नुपर्ने भएकाले त्यसको निकास पानीबाट सञ्चालनमा रहेको देवीघाट जलविद्युत् केन्द्र पनि बन्द गरिएको हो ।

बन्द भएका दुई जलविद्युत् केन्द्रको उत्पादन क्षमता ३५ मेगावाट रहेको र सो अवरुद्ध हुँदा दैनिक ५० लाखभन्दा बढीको विद्युत् उत्पादन रोकिएको त्रिशूली जलविद्युत् केन्द्रका वितरण शाखा प्रमुख सन्तोष कुमारले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार क्षति पुगेका उपकरण मर्मत गर्न कम्तीमा एकसाता लाग्ने देखिएपछि यहाँका केन्द्रमार्फत वितरण भएको विद्युत्लाई बुधबार साँझदेखि राष्ट्रिय ग्रिडमार्फत जडान गरी विद्युत् सञ्चालन गरिएको छ ।